ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Լ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 43 (1493) ՇԱԲԱԹ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 27, 2010
VOLUME 30, NO. 43 (1493) SATURDAY, NOVEMBER 27, 2010

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԱԽՏԱՃԱՆԱՉՄԱՆ ԵՒ ՊԱԿԱՍԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԱՌ՝ ՌԱՖՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՏՈՔԹ. Ա. ԳԱՋԱՆՃԵԱՆ

Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Քալիֆորնիոյ շրջանակային միաւորներէն, Ասպետներու գործադիր վարչութիւնը կազմակերպած էր հայրենի «Ժառանգութիւն» ընդդիմադիր կուսակցութեան պարագլուխ, Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին արտգործ նախարար եւ Ազգային Ժողովի անդամ՝ Ռաֆֆի Յովհաննէսեանի հետ հրապարակային հանդիպում մը, որ տեղի ունեցաւ ընթացիկ տարուան Նոյեմբեր 4, կ.վ. ժամը 8.00-ին, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Մանուկեան-Տէմիրճեան Աղանանեան հանդիսասրահին մէջ:

Հայրենի հիւրին զեկոյցի նիւթն էր Հայաստանի ներքին եւ արտաքին քաղաքականութիւնը եւ անոր դիմագրաւած մարտահրաւէրները:

Ռաֆֆի Յովհաննէսեանի հետ տեղի ունեցող Ասպետներու կազմակերպած հրապարակային հանդիպումը՝ «Երեկոյ մը հայ մտաւորականի մը հետ»

Շար.ը էջ 6

ՆԱԹՕ-Ի ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎԻՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ ՈՉ ՅԱՅԱՆՊԱՍՏ ԲԱՆԱՁԵՒ

Անցնող շաբաթավերջին Լիզպոնի մէջ գումարուած ՆԱԹՕ-ի գագաթաժողովի աւարտին հրապարակուեցաւ հռչակագիր մը, ուր շեշտը դրուած է Հարաւային Կովկասի երկիրներու եւ Մոլտովայի հողային ամբողջականութեան վրայ, անտեսելով ազգերու ինքնորոշման իրաւունքը: «Եւրատլանտեան տարածքի խաղաղութեան առումով Հարաւային Կովկասի եւ Մոլտովայի մէջ պահպանուող երկարատեւ տարածաշրջանային հակամարտութիւնները կը շարունակեն դաշինքի համար մեծ մտահոգութիւններու խնդիր մնալ»,- ըսուած է հռչակագրին մէջ:

«Մենք հաւատարիմ կը մնանք մեր աջակցութեան՝ Հայաստանի, Ատրպէյճանի, Վրաստանի եւ Մոլտովայի Հանրապետութեան տարածքային ամբողջականութեան, անկախութեան եւ ինքնիշխանութեան եւ նաեւ պիտի շարունակենք աջակցիլ ջանքերուն, այս տարածաշրջանային հակամարտութիւններու խաղաղ կարգաւորման ուղղութեամբ՝ նկատի առնելով այս սկզբունքները», - ըսուած է ՆԱԹՕ-ի գագաթաժողովին ընդունուած հռչակագրին մէջ:

Հայաստանի գործող նախագահ Սերժ Սարգսեան կանխատե-

Շար.ը էջ 4

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ԱԹՈՌԱԿԻՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Մանուկեան գրաւոր դիմած է միաբաններու տարեկան ժողովին, առաջարկելով կանոնակարգ մշակել՝ աթոռակից պատրիարք ընտրելու համար:

Արիս Արքեպիսկոպոս Շիրվանեան «Ազատութիւն» ռատիոկայանին յայտնած է որ, 90 տարեկանը անց Թորգոմ Պատրիարքի դիմումը թէեւ կատարուած է առողջական պատճառներով, այսուհանդերձ, անակնկալ էր Միաբանութեան տարեկան ժողովին ներկայ եղող հոգեւորականներուն համար:

Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց միաբանութեան ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցած է Նոյեմբերի 15-18-ը, մասնակցութեամբ նաեւ միաբանութեան անդամներուն Միացեալ Նահանգներէն եւ Աւստրալիայէն:

Աթոռակից պատրիարքի ընտրութեան կանոնակարգը մշակելու համար կազմուած է յանձնախումբ մը, որ պիտի գլխաւորէ ԱՄՆ-ի Արեւելեան թեմի առաջնորդ Խաժակ Արքեպիսկոպոս Պարսամեան:

Կանոնակարգը մշակելու աշխատանքները աւարտելու համար պայմանաժամ սահմանուած է 2011-ի Մարտ ամիսը:

Որոշ տեղեկութիւններու համաձայն, աթոռակից պատրիարքի ամենահաւանական թեկնածուն կը նկատուի Խաժակ Արքեպիսկոպոսը:

ԾԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԶՕՐԱՄԱՍԵՐԷՆ ՄԷԿՈՒՆ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 19-ին, կէս գիշերուան մօտ, Լեռնային Ղարաբաղի Պաշտպանութեան բանակի զօրամասերէն մէկուն մէջ տեղի ունեցած է ծանր միջադէպ մը, որու ընթացքին զոհուած են 4 եւ վիրաւորուած՝ 6 զինուորական ծառայողներ:

Դէպքի մասին կան բազմաթիւ վարկածներ, որոնք սակայն վերջնականապէս ճշդուած չեն: Բացառուած է միայն ատրպէյճանական գործողութեան վարկածը:

Նոյեմբեր 22-ին յայտարարուեցաւ որ, ձերբակալուած է նոյն զօրամասի մէկ զինծառայող, որու ինքնութիւնը եւ քրէական գործի այլ մանրամասներ չեն հրապարակուած:

Միւս կողմէ, «Արցախ Նիւզ» կայքի կը տեղեկացնէ որ, Արցախի «Հելսինքեան Նախաձեռնութիւն-92» հասարակական կազմակերպութիւնը հանդէս եկած է յայտարարութեամբ, պահանջելով Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան նախարարի հրաժարականը:

«Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինքեան Նախաձեռնութիւն 92» կոմիտէն 2010 թ. Նոյեմբերի 19-ին Լեռնային Ղարաբաղի Բանակի զօրամասերից մէկում տեղի ունեցած միջադէպը, որի հետեւանքով զգալի

Շար.ը էջ 4

ԱՐԱ ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԿԸ ԲԱՑԱՅԱՅՏԷ ԹՐՔԱԿԱՆ ՈՒՐԱՑՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԾԱԼՔԵՐԸ

Երեքշաբթի Նոյեմբեր 16ի երեկոյեան ժամը 8ին, Հայ Ամերիկեան Խորհուրդը «ՀԱԽ» Կլենտէյլի Հանրային գրադարանի հանդիսասրահին մէջ կազմակերպած էր հրապարկային դասախօսութիւն մը՝ Թրքական Ուրացման Քաղաքականութեան Ծալքերը շահեկան նիւթին շուրջ: Այս առթիւ յատկապէս Լոնտոնէն հրաւիրուած էր օրուան բանախօս պատմաբան Արա Սարաֆեան:

Սոյն միջոցառումին հանդիսավարն էր Յարութ Տէր Դաւիթեան, որ Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի անունով ողջունեց ներկայ հասարակութիւնը: Ան ամփոփ գիծերով ներկայացուց Արա Սարաֆեանը, որպէս Օսմանեան կայսրութեան վերջին շրջանի եւ Հայկական Ցեղասպանութեան պատմութեան մասնագէտ պատմաբան, ինչպէս նաեւ Լոնտոնի «Կոմիտաս» հետազօտական հիմնարկի հիմնադիր տնօրէն: Հայութեան եւ Հայկական Ցեղասպանութեան վերաբերեալ «Կոմիտաս»ի ցարդ լոյս ընծայած

Պատմաբան Արա Սարաֆեան

բազմաթիւ հրատարակութիւններու վերջին երկու գործերն են հռչակաւոր «Կապոյտ Գիրքը» եւ «Աղթամար, Միջին Դարու Հայ Ճարտարապետութեան Գոհար մը» հատորները: Հոն Թրքերէն եւ

Շար.ը էջ 19

Ս.Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

Ս. Դ. Հ. Կ.-ի պատուիրակութիւնը նախագահ Բակօ Սահակեանի եւ առաջնորդ Պարգեւ Արք. Մարտիրոսեանի հետ

Նախապէս առնուած ժամադրութեան մը համաձայն, Շաբաթ 20 Նոյեմբեր, 2010, կէսօրէ առաջ ժամը 10:30ին, Արեւմտեան Ամերիկայի Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութիւնը ներկայացնող պատուիրակութիւն մը՝ Կլենտէյլի Հիլթոն պանդոկին մէջ հանդիպում մը

Շար.ը էջ 19

ԵՐԿԻՐԸ ՅԱՆՁՆՈՒԵԼ Է ՈՐ ՊԱՅՈՒԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

Մոսկուայում ՌԴ վարչապետ Պուտինի հետ տեղի ունեցած հանդիպմանը, Սերժ Սարգսեանը յայտարարել է, թէ Հայաստանը լիայոյս է, որ Ռուսաստանի հետ գործակցութեան արդիւնքում դուրս կը գանք ճգնաժամից, քանի որ Հայաստանի հիմնական ձեռնարկութիւնները կամ համատեղ են, կամ ռուսական կապիտալով:

Որեւէ երկրի որակի մասին շատ բան են վկայում այդ երկրի տնտեսութեան մէջ կատարուող արտասահմանեան ներդրումները թէ իրենց ուղղուածութեան, թէ նաեւ իրենց աշխարհագրութեան առումով: Այդ տեսանկիւնից, Հայաստանում ռուսական կապիտալի ներդրումների գերակշռութիւնը բաւական յատկանշական է:

Ընդ որում, նկատելի է, որ այլ երկրների ներդրողները, կարծես թէ առանձնապէս մեծ հետաքրքրութիւն չեն ցուցաբերում Հայաստանի հանդէպ, այդպիսով թերեւս ընդունելով, որ Հայաստանը Ռուսաստանի կապիտալի տիրոյթն է: Իսկ ինչպէս է ռուսական կապիտալը ամրապնդուել Հայաստանում: Դա հետաքրքրական է այն առումով, թէ ինչպիսին է այդ կապիտալի նշանակութիւնը երկրի արդիականացման առումով:

Հայաստանի իշխանութիւնը տարիներ շարունակ չի ցանկանում դրսեւորել տնտեսա-քաղաքական իրական բարեփոխումների կամք եւ ձերբազատուել ռուսական կապիտալի «գերութիւնից»

Բանն այն է, որ ռուսները Հայաստանի տնտեսութեան մէջ իրենց կշիռը ձեռք են բերել ոչ թէ այլ երկրների ներդրողների հետ տնտեսական մրցակցութեան շնորհիւ, երբ ասենք Հայաստանին առաջարկել են աւելի յարմարաւէտ պայմաններ եւ շահաւէտ բիզնես-ծրագրեր, այլ գերազանցապէս քաղաքական ազդեցութեան, քաղաքական ճնշումների միջոցով: Այդպէս Ռուսաստանին անցան այն ձեռնարկութիւնները, որով Հայաստանը փակեց իր 100 միլիոն պարտքը Ռուսաստանին: Այդպէս ռուսիֆիկացուեց Հայաստանի ամբողջ էներգետիկ համակարգը, նոյնիսկ այլընտրանքային Իրան-Հայաստան գազամուղը:

Այդ ոլորտներում ռուսները ոչ թէ ներկայացնում էին Հայաստանի համար շահաւէտ բիզնես ծրագրեր, այլ ընդամէնը Հայաստանին չէին թողնում որեւէ այլընտրանք, քանի որ այլընտրանքի մասին մտածելու պարագայում Հայաստանը կարող էր յայտնուել տարբեր դժուարութիւնների առաջ: Վառ օրինակներից մէկը Հայաստանի բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհումն էր, որին սկզբից մասնակցում էին նաեւ ամերիկեան եւ եւրոպական ընկերութիւններ, բայց մրցոյթը ի վերջոյ այդպէս էլ չաւարտուեց որեւէ արդիւնքով, իսկ ցանցերը որոշ ժամանակ անց առանց մրցոյթի վաճառուեցին ոլորտում բոլորովին անյայտ մի ընկերութեան, որն էլ իր հերթին դրանք յետոյ վերավաճառեց ՌԱՕ ԵԷՍ-ին:

Գուցէ ցանկացած այլ երկիր, որ Հայաստանի հանդէպ կ՚ունենար այդպիսի քաղաքական ազդեցութիւն, կ՚օգտագործէր դա այստեղ իր տնտեսական շահն առաջ տանելու եւ տնտեսական լծակները աւելացնելու համար: Այդ առումով խնդիրը թերեւս Ռուսաստանի պահուածքը չէ: Խնդիրը Հայաստանի պահուածքն է: Աւելի կոնկրետ այն, որ Հայաստանի իշխանութիւնը տարիներ շարունակ չի ցանկանում դրսեւորել տնտեսա-քաղաքական իրական բարեփոխումների կամք եւ ձերբազատուել ռուսական կապիտալի «գերութիւնից», երկրում ձեւաւորելով իրապէս ազատական տնտեսական եւ քաղաքական միջավայրեր: Այդ դէպքում, Հայաստանում ռուսական կապիտալի գերակայութիւնն էլ կը դառնայ շատ աւելի կառուցողական, ոչ թէ առկայ ճահճի բիւրեղացմանը նպաստող:

Բանն այն է, որ երբ ռուսական կապիտալը զգայ, որ Հայաստանում ձեւաւորուել է տնտեսական եւ քաղաքական մրցակցային միջավայր, ապա ստիպուած կը լինի արդէն Հայաստանում իր տեղն ամրացնելու համար դիմել ոչ թէ քաղաքական լծակների, այլ բիզնես մրցակցութեան կանոններին եւ փորձել շահաւէտ առաջարկներով, ոչ թէ աներկբայ շանտաժներով տեղ ունենալ Հայաստանում: Այլապէս, Հայաստանում ամրապնդուած ռուսական կապիտալը գրեթէ ոչնչով չի նպաստում երկրի տեխնոլոգիական արդիականացմանը: Չի նպաստում նաեւ երկրում արդիական բիզնես մշակոյթի ձեւաւորմանը: Այդ ամէնի պատճառն այն է, որ ռուսական կապիտալը Հայաստանում իրեն համարում է անմրցակից, անկախ ամէն ինչից:

Իհարկէ, Ռուսաստանի իշխանութիւնն էլ գիտակցում է այդ ամէնն ու անում հնարաւորը, Հայաստանում մրցակցային միջավայրի ձեւաւորում թոյլ չտալու համար: Բայց այդ դէպքում Ռուսաստանի վրայ պատասխանատուութիւնը թողնելը հաւասարազօր է Հայաստանի իշխող «էլիտաների» կամքի բացակայութիւնն արդարացնելուն:

Ռուսաստանն անում է այն, ինչ պէտք է անի, թէկուզ եւ իր իսկ համար թոյլ տալով ռազմավարական սխալներ: Մեզ համար կարեւորը պէտք է լինի այն, թէ ինչ պէտք է անի Հայաստանի իշխանութիւնը: Այդ իմաստով, բացի Ռուսաստանին անվերապահ ենթարկուելուց, Հայաստանի իշխանութիւնը կարծես թէ մէկ էլ անում է հնարաւորը, Արեւմուտքին իր այդ պահուածքի մոտիւների օբիեկտիւութեան մէջ համոզելու համար:

Եթէ առկայ իրավիճակը չբաւարարեր Հայաստանի «էլիտային», ապա այդ «էլիտան» վաղուց էր ձեռնամուխ եղել այն փոխելու գործնական քայլերի: Մեծ հաշուով, Ռուսաստանն ընդամէնը օգտւում է իրավիճակից եւ մտածողութիւնից:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ԵՂԾ ԱՂԱՆԴՈՑ

ԱՐԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Հասարակութեան տարբեր շերտերից յաճախակի են հնչում եկեղեցուն եւ պետութեանն ուղղուած մեղադրանքներ՝ «աղանդաւորների դէմ չպայքարելու» վերաբերեալ: Յաճախ եկեղեցին ու պետութիւնն իրենց հերթին «զեկուցում» են հասարակութեանը, թէ որքան արդիւնաւէտ է աղանդների դէմ իրենց պայքարը: Բայց եկէք նախ համաձայնուենք, որ «աղանդ» հասկացութիւնը ոչ հասարակական ընկալման մակարդակով, ոչ էլ իրաւաբանօրէն սահմանուած չէ: Եւ այս պայմաններում է, որ ոչ ստանդարտ հագնուած կամ քսուած աղջիկներին բերման են ենթարկում ոստիկանութիւն՝ կասկածելով, թէ նրանք «էմոներ» են:

Չեմ բացառում, որ Հայաստանում «էմոներ» է լ կան, բայց նոյնիսկ այս դէպքում նրանց քաղմաս տանելով (եթէ, իհարկէ, նրանք օրէնք չեն խախտել), ոչնչի չես հասնի: Պէտք է փորձել հասկանալ այդ երեխաներին եւ յետոյ միայն որոշել՝ նրանք պոտենցիալ հասարակական վտանգ ներկայացնո՞ւմ են, թէ՝ ոչ: Իմ պատանեկութեան տարիներին էլ կար երիտասարդական «ենթամշակոյթ», որը կարելի է պայմանականօրէն անուանել «հիպպիական շարժում»: Սակայն այդ շարժումը ունէր լուրջ փիլիսոփայական եւ գաղափարական հիմքեր, դրա ազդեցութեան տակ ծնուեցին մշակութային արժէքաւոր երեւոյթներ՝ օրինակ, ռոքերաժշտութեան մէջ:

Իմ պատկերացմամբ, աղանդաւորն այն մարդն է, որը, բացի իր խմբակի ճշմարտութիւնից, ոչ մի այլ ճշմարտութիւն չի ցանկանում ճանաչել, եւ որն աշխարհի բոլոր երեւոյթներին նայում է իր այդ ճշմարտութեան ակնոցով: Մեր քաղաքականութեան մէջ, հետեւաբար, նոյնպէս կան աղանդաւորներ: Իշխանաւորները Հայաստանում փողի աղանդաւորներ են. այնպիսի տպաւորութիւն է, որ նրանք իրենց տան պատերին կպցրել են դոլարի նկարը եւ ամէն օր առաւօտեան եւ երեկոյան այդ նկարի առաջ նստում են աղօթքի: Այդ պաթոլոգիկ հաւատքը հիմնուած է, հաւանաբար, արեւմտեան արժէքների գաւառական ընկալման վրայ այդ արժէքները դիտւում են զուտ որպէս ինքնահաստատում ապրանքների սպառման միջոցով:

Իսկ ընդդիմադիր աղանդներում, դեռեւս ԱԺՄ-ի ժամանակներից, ընդունուած է ժամերով նստել, ջուր ծեծել եւ երկարբարակ քննարկել, թէ ով է ռեժիմի դէմ պայքարող զուլալ գաղափարական մարտիկը, իսկ ո՞վ այդ միակ ճիշդ կրօնը չդաւանող ռեժիմի սպասարկուն:

Ինչ մնում է երեխաներին, ապա դեռ հարց է, թէ ինչն է աւելի վտանգաւոր՝ աչքերի շուրջ 4-5 սանտիմետրանոց ներկ քսե՞լը, թէ՝ 4-5 ժամ համակարգչի մօտ նստելով «օդնոկլասնիկի»-ի մէջ նկարներ գցելն ու գնահատականներ դնելը: Երկրորդ դէպքում աչքերի շուրջ սեւութիւնը «բնական» է դառնում:

«ԱՌԱՒՕՏ»

ԹԵԹԵՒ ՈՒ ՄԱԿԵՐԵՍԱՅԻՆ

Ի՞նչն է այս օրերին կարեւոր Հայաստանի կեանքում՝ ընտրական օրէնսգրքի փոփոխութիւննե՞րը, որի շուրջ միջազգային կազմակերպութիւնները երկօրեայ համաժողով են հրաւիրել Երեւանում: Չնայած կայ կարծիք, որ հին օրէնսգրքով էլ է հնարաւոր նորմալ ընտրութիւններ անցկացնել, եւ դրա համար միայն իշխանութիւնների քաղաքական կամքն է բացակայում: Իսկ գուցէ աւելի կարեւոր է բանակի հարցը, որտեղից մենք ամէն օր տագնապալի լուրեր ենք ստանում, եւ զոհերի քանակը չի նուազում: Թէեւ այս առումով էլ ոմանք ասում են, որ երկիրը պատերազմի մէջ է եւ ցանկացած երկրի բանակում էլ զոհեր ու դժբախտ պատահարներ են լինում:

Հաւանաբար աւելի կարեւորը ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովն է եւ այնտեղ ընդունուած հռչակագիրը, որտեղ մեզ համար աննպաստ ձեւակերպում տեղ գտաւ՝ Հարաւային Կովկասում տարածքային ամբողջականութիւնը պահպանելու առումով: Սակայն այս մասով էլ մեզ հանգստացնողներ կան, թէ ՆԱՏՕ-ի այդ հռչակագիրն ընդամէնը թղթի կտոր է, այն գործողութիւնների ուղեցոյց չէ եւ ղարաբաղեան կարգաւորման համար վճռորոշ չի լինելու: Գուցէ մեզ համար կարեւորն այս օրերին Վահան Խալաֆեանի դատավարութի՞ւնն է Հրազդանում, որը սպաննուեց ոստիկանութիւնում գտնուելու ժամանակ, ինչը նշանակում է,

Շար.ը էջ 5

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ԳԱԲՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Հեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626)797- 6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, Canada $60 (Second Class), $75.00 (Air Mail)
Overseas $85.00 (2nd Class Mail), $125.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«168 ԺԱՄ». ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՆ ՄԻ ՔԱՆԻ ՔԱՂԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ՝ ՄԻՆՉԵՒ ՏԱՐԵՎԵՐՋ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ

«168 ժամ» թերթի համաձայն, նախագահականի նստավայրին մօտ կանգնած աղբիւրների համաձայն, ԵԽԽՎ-ի եւ միջազգային այլ կառոյցների ճնշման արդիւնքում Հայաստանի իշխանութիւնները քննարկում են մի քանի քաղբանտարկեալների մինչեւ տարեվերջ ազատ արձակելու հարցը: Այս փուլում խօսքն այն քաղբանտարկեալների մասին է, ում առնչութեամբ կարող է կիրառուել պատժից պայմանական վաղաժամկէտ արձակելու տարբերակը: Այս պահին լրացել է քաղբանտարկեալներ Գաբրիէլ Գաբրիէլեանի, Մուշեղ Սաղաթէլեանի, Ռոման Մնացականեանի վաղաժամկէտ ազատման ժամկէտը: Սակայն կալանավայրերում նրանցից երկուսի նկատմամբ տոյժ է նշանակուել, ինչն օրէնքով երկարացնում է այդ ակտի կիրառման ժամկէտը: Թէեւ այս իրավիճակում գտնուող քաղբանտարկեալների դէպքում էլ չի բացառւում, որ խրախուսում կիրառուի, որպէսզի մինչեւ տարեվերջ նրանք ազատ արձակուեն: Քաղբանտարկեալներից Ֆելիքս Գէորգեանի, Շմաւոն Գալստեանի, Արամ Բարեղամեանի վաղաժամկէտ արձակման ժամկէտը լրանում է յաջորդ տարուայ Փետրուարին: Քննարկւում է նրանց էլ տարեսկզբին ազատ արձակելու տարբերակը:

Նոյն թերթի տեղեկութիւններով միւս քաղբանտարկեալների առնչութեամբ իշխանութիւնները դեռ չեն կողմնորոշուել:

ՍՏԵՓԱՆ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ. «ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ Է ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ ՈՒՆԵՆԱԼ»

«Խղճի ազատութեան եւ կրօնական կազմակերպութիւնների մասին» ՀՀ օրէնքի նոր նախագիծը, որը շրջանառութեան մէջ է դրուել անցած տարի, քննադատութեան է արժանացել հայաստանեան մի շարք հասարակական կազմակերպութիւնների, ինչպէս նաեւ Վենետիկի յանձնաժողովի կողմից:

Հայաստանի կրօնական փոքրամասնութիւնների գործունէութեան վերաբերեալ վերջին տարիներին մի շարք ուսումնասիրութիւնների հեղինակ, «religions.am» կայքի խմբագիր Ստեփան Դանիէլեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում կարծիք յայտնեց, որ 2005 թուականից յետոյ, երբ ընդունուեց Հայաստանի Սահմանադրութեան փոփոխուած տարբերակը, լուրջ հակասութիւններ կան խղճի ազատութեան մասին 1991-ին ընդունուած ու ցայսօր գործող օրէնքի եւ Սահմանադրութեան միջեւ՝ յաւելելով, որ Հայաստանում ամենատարբեր մակարդակներով դեռեւս շարունակւում է կրօնական փոքրամասնութիւնների իրաւունքների ոտնահարումը:

«Հեռուստատեսութեան եւ տպագիր մամուլի որոշ միջոցների կողմից տարւում է ծրագրաւորուած քաղաքականութիւն՝ Հայաստանում կրօնական թշնամանք եւ խտրականութիւն քարոզելու առումով», - նշեց Դանիէլեանը:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում Մայր Աթոռի դիւանապետ Արշակ եպիսկոպոս Խաչատրեանը կարծիք էր յայտնել, որ կրօնական փոքրամասնութիւնները Հայաստանում չեն հալածւում:

«Իմ գնահատմամբ կրօնական ազատութիւնների բաւական բարձր ցուցանիշ գոյութիւն ունի Հայաստանի Հանրապետութիւնում», - ասել էր Մայր Աթոռի դիւանապետը:

Մինչդեռ, աւետարանական եկեղեցու հովիւ, վերապատուելի Ռաֆայէլ Գրիգորեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում պնդեց, որ իրենց համայնքի անդամները հասարակական որոշակի խմբերի, կազմակերպութիւնների եւ լրատուամիջոցների կողմից հետեւողական քարոզչական յարձակումների են ենթարկւում, ինչը, վերջինիս խօսքերով, անթոյլատրելի է:

«Խօսում են ազգի միաւորման մասին, բայց իրենք աւելի շատ են ազգը պառակտում իրենց վարուեցողութեամբ՝ խօսքով, թողարկուած յօդուածներով, հասարակական կարծիքը լրիւ դեզինֆորմացուած ձեւով կազմաւորելով», - ասաց վերապատուելի Ռաֆայէլ Գրիգորեանը:

Ստեփան Դանիէլեանը ամփոփում է. - «Մենք ունենք մենաշնորհներ տնտեսութեան ոլորտում, մենք ունենք մենաշնորհներ մնացած ոլորտներում, եւ այսօր Հայ առաքելական եկեղեցին ցանկանում է կրօնական ոլորտում մենաշնորհ ունենալ»:

ՀԱՅԵՐԸ ՍՏԱՆՈՒՄ ԵՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՈՉՈՒՄ ԵՒ ԶԲԱՂՒՈՒՄ ԿՕՇԿԱԿԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

Հայերը գերադասում են բարձրագոյն կրթութիւնը միջին մասնագիտական կրթութիւնից: Այս մասին ասուլիսի ժամանակ ասաց ՀՀ կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան նախնական եւ միջին մասնագիտական կրթութեան վարչութեան պետ Ռոբերդ Աբրահամեանը՝ ներկայացնելով որոշ վիճակագրական տուեալներ:

Այսպէս, Եւրոպայում կրթութիւն ստացողների 60-70 տոկոսը բաժին է ընկնում միջին մասնագիտական կրթութեանը: Հայաստանում այդ թիւը կազմում է 30 տոկոս:

Իր հերթին մասնագիտական կրթութեան եւ ուսուցման ազգային փորձագէտ Մարինէ Յակոբեանը նշեց, որ մասնագիտական կրթութիւնը շատ կարեւոր է, քանի որ ապահովում է սպասարկման ոլորտը: «Ամէն մի կրթութիւն իր խնդիրներն է լուծում: Մարդիկ 5 տարի սովորում են բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու համար, իսկ յետոյ գնում են վարպետի մօտ, օրինակ, վարսավիրութիւն սովորելու համար»,- նկատեց նա:

Յակոբեանը պատմեց, որ ինքը հանդիպել է մի մարդու, որը ստացել է մագիստրոսի կոչում, սակայն փող վաստակելու համար սկսել է զբաղուել կօշկակարութեամբ:

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԷՍԸ ՉԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒՄ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՍԳՐՔԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻՆ

Հայ ազգային կոնգրէսը մերժել է Ընտրական օրէնսգրքում իշխանութիւնների ներկայացրած առաջարկութիւնների շուրջ Նոյեմբեր 22-ին Ազգային ժողովում կազմակերպուած քննարկումներին մասնակցելու հրաւէրը:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում Հայ ազգային կոնգրէսի համակարգող Լեւոն Զուրաբեանը այդ առնչութեամբ ասաց. - «Իշխանութիւնները Ընտրական օրէնսգրքի նոր նախագիծ են բերել քննարկման եւ առաջարկում են, որ քաղաքական եւ հասարակական ուժերը մասնակցեն այդ քննարկմանը: Մեզ համար հասկանալի է՝ դա ինչի համար է արւում. իշխանութիւնները փորձում են պատրանք ստեղծել, որ իբր բոլոր այս կեղծիքները, որոնք տեղի են ունեցել նախագահական ընտրութիւններին, քաղաքի աւագանու ընտրութիւններին եւ Ազգային ժողովի ընտրութիւններին, հետեւանք են օրէնսդրութեան անկատարութեան, եւ կարծես փորձում են ներքաշել այդ խաղի մէջ նաեւ այլ քաղաքական ուժերի, ինչպէս նաեւ միջազգային տարբեր կառոյցներին: Մենք դրա հետ կտրականապէս համաձայն չենք, մենք կարծում ենք, որ նորմալ ընտրութիւններ կարելի էր անցկացնել նաեւ գործող օրէնքով՝ Ընտրական օրէնսգրքի շրջանակներում, մենք վստահ ենք, որ խնդիրը՝ կեղծիքների հետ կապուած խնդիրը բացարձակապէս որեւէ կապ չունի Ընտրական օրէնսգրքի անկատարութեան հետ»:

«Երկրորդը, մենք բազմիցս յայտարարել ենք, որ որեւէ քննարկման կամ երկխօսութեան մէջ այս իշխանութիւնների հետ կը մտնենք միայն այն բանից յետոյ, երբ ազատուեն բոլոր քաղբանտարկեալները եւ առաջընթաց լինի մարտի 1-ի սպանութիւնների բացայայտման գործում», - յաւելեց ընդդիմադիր շարժման համակարգողը:

«Ուստի մենք մերժել ենք հրաւէրը, դրա փոխարէն ես ուղարկելու եմ նամակ, որտեղ այդ մերժման բացատրութիւնները կը տրուեն, եւ իմ ելոյթի փոխարէն ես խնդրելու եմ, որ կարդացուի այդ նամակը», - փոխանցեց Զուրաբեանը:

Նա նշեց, որ Հայ ազգային կոնգրէսը, նպատակայարմար չհամարելով ներքաշուել Ընտրական օրէնսգրքի քննարկումների մէջ, այդուհանդերձ, ունի օրէնսգրքի բարելաւման իր առաջարկութիւնները, որոնք թուով 7-ն են եւ որոնք կոնգրէսը ուղարկել է Եւրոպայի խորհուրդ, ինչպէս նաեւ ներկայացրել հանրութեանը:

«Առաջարկներից մէկը օրինակ, այն է, որ բոլոր ընտրատեղամասերում եւ ընտրամասի տեղերում տեղադրուեն տեսախցիկներ, որոնք ամբողջ ընտրական պրոցէսը նկարահանեն: Երկրորդ առաջարկը այն է, որ մատչելի դառնան տեղամասային մատեանները, քանի որ հիմնական կեղծիքները արւում են այդ մատեաններում: Երրորդը՝ աւելի լուրջ քաղաքացիական վերահսկողութեան տակ վերցուի զինուորականների քուէարկութեան գործընթացը, եւ այլն», - ասաց Լեւոն Զուրաբեանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻՆԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆ ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԱՒԵԼԻ Է ՎԱՏԱՑԵԼ

Այս տարին Հայաստանը կը փակի տնտեսական աճով: Սակայն դա ոչ թէ տնտեսական դրական գործընթացներով է պայմանաւորուած, այլ նրանով, որ նախորդ տարի տնտեսական ցուցանիշների էական նուազում էր արձանագրուել: Այսինքն աճ կը գրանցուի միայն նախորդ տարուայ համեմատ: Նոյեմբեր 22-ին լրագրողների հետ հանդիպմանն այս մասին ասաց ՀՀ կենտրոնական բանկի նախկին նախագահ Բագրատ Ասատրեանը: «Ես նախորդ տարի կանխատեսել էի երկնիշ տնտեսական անկում, ես ասում էի՝ 10-11 տոկոս: Անգամ 15 տոկոս անկումն ինձ զարմացրեց»,- նշեց Ասատրեանը՝ յաւելելով, որ Հայաստանն ԱՊՀ-ում այս տարուայ տնտեսական ցուցանիշներով կարողացել է առաջ անցնել միայն Ղրղըզստանից:

Ըստ նրա՝ հայաստանցիների սոցիալական վիճակն այս տարի աւելի է վատացել: «Հայ հասարակութիւնը, Հայաստանի բնակչութիւնն այս տարուայ Նոյեմբերի 22-ին ապրում է աւելի վատ, քան անցած տարուայ Նոյեմբերի 22-ին: Դուք ամէն տեղ տեսնում էք դժգոհութիւններ, տնտեսութեան առանձին ոլորտներում նկատում էք տեսանելի անկում, որը թուերով չեն կարողանում արձանագրել»,- նշեց Ասատրեանը:

Ըստ նրա՝ Հայաստանում այսօր վարուող քաղաքականութիւնը չի կարող երկրի ապագան ապահովել: «Նեղ, սահմանափակ, շրջափակուած տնտեսական համակարգ, արտաքին տնտեսական կապերի բացակայութիւն կամ հիմնականում բանան ներկրել: Այս տարուայ 8 ամիսներին Հայաստանն արտահանման ցուցանիշով ԱՊՀ երկրների թւում վերջին տեղն է զբաղեցնում: Մենք աւելի վատ վիճակում ենք, քան Տաջիկստանը, Ուզբեկստանը, մենք վերջինն ենք: Սա սխալ վարուող քաղաքականութեան արդիւնք է»,- եզրակացրեց բանախօսը:

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆ ԱՊՕՐԻՆԱԲԱՐ ԱՆՑԱԾ 7 ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵԼ ԵՆ

ՀՀ Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութիւնը (ԱԱԾ) Նոյեմբերի 21-ին տեղեկատուութիւն է ստացել հայ-թուրքական պետական սահմանի՝ 13-րդ սահմանապահ ուղեկալի տեղամասում սահմանի խախտման վերաբերեալ:

Նոյն օրը ազգային անվտանգութեան մարմինների կողմից ձեռնարկուած օպերատիւ-հետախուզական միջոցառումների արդիւնքում Սուրէնաւան համայնքի մօտակայքում 7 թուրք սահմանախախտները յայտնաբերուել եւ ձերբակալուել են:

Փաստի առիթով ՀՀ ԱԱԾ Քննչական վարչութիւնում յարուցուել է քրէական գործ ՀՀ ՔՕ-ի 329-րդ (ապօրինի սահմանի հատում) յօդուածի յատկանիշներով:

ԼՈՒՐԵՐ

ՆԻԿՈԼԱ ՍԱՐԿՈԶԻՆ ՎՐԷԺ Է ԼՈՒԾԵԼ ՊԱՏՐԻԿ ԴԵՒԷՋԵԱՆԻՑ՝ ԶՐԿԵԼՈՎ ՆՐԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՊԱՇՏՕՆԻՑ

Նախկին նախարար Պատրիկ Դեւեջեան

«Ֆրանսիայի նախագահ Նիկոլա Սարկոզին ինձանից վրէժ է լուծել քաղաքական դաշտում իր որդու՝ Ժանի ճանապարհին կանգնելու համար»: Այս մասին Le Monde պարբերականին տուած հարցազրոյցում յայտարարել է Պատրիկ Դեւեջեանը, ով վերջերս ֆրանսիական նոր կառավարութեան ձեւաւորման հետեւանքով զրկուել է Ֆրանսիայի Տնտեսական վերելքի նախարարի պաշտօնից, ինչպէս նաեւ իշխող կուսակցութեան՝ Օ-դը-Սէն դեպարտամենտի կառոյցի նախագահի պաշտօնից:

Դեւեջեանի խօսքով՝ Հոկտեմբերի 15-ին Նիկոլա Սարկոզին իրեն կանչել է նախագահական նստավայր եւ անտեղի մեղադրել Օ-դը-Սէն դեպարտամենտում ներկուսակցական ընտրութիւնների ժամանակ Ժանի դէմ դուրս գալու համար:

«Ինձ ասաց՝ «Քեզ անակնկալ է սպասւում»: Տեսանք, թէ ինչ անակնկալ էր սպասւում»,- ասել է Դեւեջեանը՝ յաւելելով, որ Սարկոզին փորձելու է 2011թ. կայանալիք ընտրութիւնների ժամանակ խոչընդոտել իրեն վերընտրուելու Օ-դը-Սէն դեպարտամենտի Գլխաւոր խորհրդի նախագահի պաշտօնում:

Նշենք, որ դեռեւս 2009թ. Le Progres պարբերականը գրել էր, որ Պատրիկ Դեւեջեանի եւ Նիկոլա Սարկոզիի միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները կարող են խզուել Ֆրանսիայի նախագահի որդու պատճառով: Այն բանից յետոյ, երբ Պատրիկ Դեւեջեանը յայտարարել է, որ 2011թ. պատրաստւում է վերընտրուել իր ներկայիս պաշտօնում, Ֆրանսիայի իշխող «Ժողովրդական շարժում միաւորում» կուսակցութեան անդամ, պատգամաւոր Իզաբէլ Բալկանին, ով մտերիմ է Ֆրանսիայի նախագահի ընտանիքի հետ, յայտարարել էր, թէ այդ պաշտօնում առաջադրուելու է Նիկոլա Սարկոզիի աւագ որդին՝ Ժան Սարկոզին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՅԱՂԹԵՑ ՄԱՆԿԱԿԱՆ «ԵՒՐԱՏԵՍԻԼ - 2010» ԵՐԳԻ ՄՐՑՈՅԹՈՒՄ

«Եւրատեսիլ – 2010» երգի մրցոյթի յաղթող Վլադիմիր Արզումանեան

Հայաստանը ներկայացնող Վլադիմիր Արզումանեանը Շաբաթ, Նոյեմբեր 20-ի երեկոյեան յաղթող ճանաչուեց մանկական «Եւրատեսիլ - 2010» երգի մրցոյթում:

12-ամեայ Վլադիմիրը հանդէս եկաւ իր իսկ հեղինակած «Մամա» երգով: Երկրորդ տեղը գրաւեց Ռուսաստանը, երրորդը՝ Սերբիան:

Հայաստանը առաջին անգամ է յաղթում մանկական «Եւրատեսիլ»-ում, որին մասնակցում է 2007 թուականից, երբ «Արեւիկ» համոյթը գրաւեց երկրորդ տեղը: 2008 թուականին Հայաստանը ներկայացնող Մոնիկա Մանուչարովան մրցոյթում գրաւել է 8-րդ տեղը, իսկ անցած տարի Լուարա Հայրապետեանը երկրորդն էր:

Վլադիմիր Արզումանեանը ծնունդով Ստեփանակերտից է, երաժիշտ-մանկավարժների ընտանիքից:

Մրցոյթից յետոյ կայացած ասուլիսի ժամանակ Վլադիմիրը յայտնել է, որ անցած գիշեր երազ էր տեսել, թէ ինչպէս օրը լարուած է անցնելու, բայց ի վերջոյ ինքը յաղթելու է. երազը, փաստօրէն, իրականացաւ:

Հարցին, թէ ի՞նչ նուէր է ուզում իր յաղթանակի դիմաց, նա պատասխանել է. - «Եղբայր եմ ուզում, եւ մայրս խոստացել է դա, եթէ յաղթեմ»:

Վլադիմիրը ասել է, թէ իրեն աստղ չի համարում. - «Աստղերը միայն երկնքում են լինում, ես ընդամէնը մարդ եմ»:

Մանկական «Եւրատեսիլ - 2010»-ի կայքէջի փոխանցմամբ՝ Վլադիմիր Արզումանեանը խոստովանել է նաեւ, թէ իրեն դուր է գալիս մրցոյթում Սերբիան ներկայացնող Սոնեան, եւ ինքը Հայաստանը յաղթեց մանկական «Եւրատեսիլ նախօրէին յայտնել է աղջկան այդ մասին:

Ասուլիսին մասնակցել է Վլադիմիրի մայրը, ով ասել է, որ անչափ երջանիկ է որդու յաջողութեան կապակցութեամբ եւ այն մեծ յաղթանակ է համարում իրենց համար:

ԲՐԻՏԱՆԱՑԻ ՊԱՏՄԱԲԱՆԸ 6-7-ՐԴ ԴԱՐԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ԽԱՉԵՐ Է ՅԱՅՏՆԱԲԵՐԵԼ

Հայկական արծաթեայ խաչեր

Բրիտանացի պատմաբան Թիմ Գրինուդը պնդում է, թէ բացայայտել է առնուազն երեք հայկական հնադարեան արծաթէ խաչ, թէեւ մինչ այժմ գիտնականները կարծում էին, թէ այդ ժամանակաշրջանից պահպանուած հայկական արծաթէ խաչեր չկան:

Սուրբ Էնդրիւս համալսարանի դասախօս, պատմաբան Թիմ Գրինուդը իր բացայայտումների մասին օրերս դասախօսութիւն ներկայացրեց Լոնդոնի Արեւելագիտութեան եւ աֆրիկագիտութեան համալսարանում, ու առաջին անգամ հանրութեանը ցուցադրեց այդ խաչերի լուսանկարները:

Խաչերի առկայութեան մասին պատմաբանը պատահմամբ է իմացել, ամէն ինչ սկսուել է էլեկտրոնային նամակից:

«Փետրուարին մի անսպասելի էլեկտրոնային նամակ ստացայ: Նամակագիրը յայտնում էր, որ մի հին արծաթէ խաչ ունի՝ հայերէն գրութեամբ: Նա Հալէպում մի քահանայի խնդրել է թարգմանել գրութիւնը, իսկ ինձ խնդրում էր ստուգել քահանայի թարգմանութիւնը: Ես առաջարկեցի ինձ ցոյց տալ գրութեան բնօրինակը հայերէնով, եւ հենց այդ ժամանակ տեսայ խաչի լուսանկարները: Դա ուղղակի ցնցող էր, ու ես հասկացայ դրա ամբողջ կարեւորութիւնը հայ արուեստի պատմութեան համար», - ասում է Գրինուդը:

Գիտնականը պնդում է, որ գրութեան բովանդակութիւնը, տառերի ձեւը, ինչպէս նաեւ խաչի ձեւը հաստատում են, որ այն պատրաստուել է 6-7-րդ դարերում: Այս շրջանը պատմաբանը անուանում է ուշ հնադար: Գրութիւնից յայտնի է միայն, որ Խուրխուռունեաց գաւառից ոմն Ներսէհի պատուէրով է պատրաստուած խաչը, բայց դրա պատկանելութեան ու պատմութեան մանրամասներ առայժմ յայտնի չեն:

Այս առաջին գիւտից յետոյ ուսումնասիրութիւնների արդիւնքում Գրինուդը Ստամբուլի հնագիտական թանգարանում եւս 2 խաչ է յայտնաբերում՝ դարձեալ 6-7-րդ դարերից պահպանուած:

«Խաչերից մէկի մասին տեղեկութիւն հրատարակուել է, բայց դա եղել է բիւզանդական արուեստի մասին գրքում: Միւսն առհասարակ մինչ այժմ անյայտ է եղել: Ես գրել եմ թանգարանի ղեկավարութեանը՝ խնդրելով թոյլ տալ ուսումնասիրել խաչերը, առայժմ որեւէ պատասխան չեմ ստացել: Իսկ լուսանկարները կարողացել եմ ձեռք բերել միայն Թուրքիայում գտնուող ընկերոջս օգնութեամբ»:

Թիմ Գրինուդը պատմում է, որ իր պապը առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիների ապրել է Վրաստանում, եւ նա Կովկասի մասին լսել է մանկուց: Օքսֆորդի համալսարանում պատմութիւն սովորելուց յետոյ Գրինուուդը այժմ զբաղւում է յատկապէս Կովկասի ու Հայաստանի պատմութեամբ:

ՆԱԹՕ-Ի ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎԻՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ

Շարունակուած էջ 1-էն

սելով ատրպէյճանական տեսակէտը որդեգրող բանաձեւի ընդունումը, մերժեց ներկայ գտնուիլ գագաթի այս ժողովին: Հայաստան ժողովին մասնակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարի մակարդակով:

ՆԱԹՕ-ի բանաձեւը Հայաստանի ընդդիմութեան կողմէ նկատուեցաւ հայկական դիւանագիտութեան «լուրջ ձախողում»:

«Հայկական կողմը չի կարողացել պնդել, որ 3 սկզբունքները, մասնաւորապէս՝ ինքնորոշման սկզբունքը, ներառուի այս փաստաթղթում», «Ազատութիւն» ռատիոկայանին ըսած է Հայ Ազգային Գոնկրէսի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնաժողովի անդամ Վլատիմիր Կարապետեան: - «Սա շատ լուրջ փոփոխութիւն է ՆԱՏՕ-ի վերաբերմունքում ղարաբաղեան հակամարտութեան վերաբերեալ, որովհետեւ ՆԱՏՕ-ն 10-ից աւելի տարի իր բոլոր յայտարարութիւններում յղում է կատարում ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի բոլոր յայտարարութիւնների, մօտեցումների վրայ: Այսօր ՆԱՏՕ-ն ունի իր մօտեցումը, եւ սա կարող է շատ լուրջ հետեւանքներ ունենալ նաեւ հակամարտութեան կարգաւորման գործում»:

ԾԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ

Շարունակուած էջ 1-էն

մարդկային կորուստներ են եղել, որակում է որպէս բարձրաստիճան զինուորական եւ պետական պաշտօնեաների անպատասխանատուութեան եւ ոչ պրոֆեսիոնալութեան շլացուցիչ փաստ: Տեղի ունեցածը, Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինքեան Նախաձեռնութիւն 92» կոմիտէն որակում է որպէս գագաթնակէտ արցախեան բանակում նկատուող բարոյալքման եւ կոչ է անում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահին, որպէս ԼՂՀ ժողովրդի ինքնիշխանութեան եւ անվտանգութեան երաշխաւոր, անյապաղ ստորագրել հրամանագիր ԼՂՀ պաշտպանութեան նախարարի պաշտօնանկութեան վերաբերեալ եւ բոլոր մեղաւորներին ենթարկել ամենախիստ պատասխանատուութեան՝ հետաքննութեան գործընթացի մէջ ներգրաւելով Լեռնային Ղարաբաղի հանրութեանը».- ըսուած է իրաւապաշտպան կազմակերպութեան յայտարարութեան մէջ:

«ՌԱՏԻՔԱԼ». ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ՎԵՐՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ԾՊՏԵԱԼ ՀԱՅԵՐ ՎԵՐԱԴԱՌՆՈՒՄ ԵՆ ԻՐԵՆՑ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆԸ

Քրիստոնէութեան վերադարձող հայուհի մը կը մկրտուի բողոքական հոգեւորականի ձեռամբ

«Թուրքիայում շարունակում է աճել իրենց հայկական ինքնութեանը վերադարձողների թիւը»,- իր յօդուածում գրում է թուրքական «Ռտիքալ» պարբերականը:

«Բոլորը մեզ քուրդ մուսուլման էին համարում: Հայրս ու մայրս հաւատացեալ մարդիկ էին: 12 տարեկան հասակում մեր բակի երեխաներն սկսեցին ինձ «գիաւուր» (անհաւատ) անուանել: Մօրս հարցրեցի, թէ ինչու են ինձ նման բան ասում, եւ նա պատասխանեց, որ մենք հայ ենք: Դպրոցում ինձ սովորեցնում էին, որ «հայերը մարդ են կոտորել»: Հայ լինելու համար անընդհատ լացում էի: Տարիներով չէի կողմնորոշւում՝ ինչ անել: Եւ ի վերջոյ որոշեցի իմ նախնեաց կրօնին վերադառնալ: 17 տարի առաջ քրիստոնէութիւն ընդունեցի եւ մինչ այժմ քրիստոնեայ եմ»,-այսպէս է պատմում իր դարձի մասին 37-ամեայ հայ ոսկերիչ Եուսուֆ Եըլմազը:

Եըլմազը միակ օրինակ չէ, գրում է թուրքական թերթը եւ յաւելում, որ անանուն մնալ ցանկացող բարձրաստիճան մի պաշտօնեայի փոխանցմամբ՝ վերջին տարիներին Թուրքիայում զգալի աւելացել է դարձի եկող հայերի թիւը:

«Վերջին 4 տարիների ընթացքում Պոլսոյ պատրիարքութիւն եւ այլ հայկական եկեղեցիներ դիմողները հաշւում են հարիւրաւորներով: Վերջիններս վերադառնում են իրենց կրօնին եւ ինքնութեանը: Յատկապէս ուշադրութիւն է գրաւում երկրի արեւելքում ապրող մարդկանց քրիստոնեայ դառնալու դէպքերի մեծ քանակը»,-նշում է նոյն աղբիւրը եւ մի դէպք պատմում, թէ ինչպէս է Պոլսում բնակուող ազգայնականութեամբ յայտնի մի փաստաբան 5 տարի առաջ միամիտ իմացել է իր հայ լինելու մասին: Վերջինս բարդ դրութեան մէջ է յայտնուել, քանի որ յայտնի է եղել իր ազգայնականութեամբ: Սակայն նա էլ մի քանի տարի անց փոխել է իր կրօնը, մկրտուել ու դարձել քրիստոնեայ հայ:

Գեդիքփաշայ ի բողոքական եկեղեցու հոգեւոր առաջնորդ Գրիգոր Աղաբաօղլուն էլ իր հերթին «Ռատիքալ»-ին յայտնել է, որ Թուրքիայի արեւելեան նահանգներում բնակւում են 1 միլիոն հայեր, ովքեր չեն ուզում կամ վախենում են բացայայտել իրենց ինքնութիւնը: «Սակայն վերջին տարիներին իշխանութիւնների վարած քաղաքականութեան արդիւնքում աւելի շատ ծպտեալ հայեր բացայայտում են իրենց ինքնութիւնը, մկրտւում ու հայկական անուններ վերցնում: Այնուամենայնիւ, Թուրքիայի արեւելեան շրջաններում աւելի բարդ է դարձի գալը, այստեղ մեծ են մուսուլմանների ճնշումները դարձի եկած քրիստոնեաների նկատմամբ: Որոշ դէպքերում դարձի եկածները նաեւ իրենց ընտանիքների, ազգականների կողմից են հալածանքների ենթարկւում»,- նշում է հայ բողոքական հոգեւորականը:

«Ռատիքալ»-ը նաեւ ներկայացնում է ազգային ինքնութեան վերականգնման ճանապարհը: Արմատներին վերադառնալ ցանկացողները նախ դիմում են պետութեանը, որպէսզի պաշտօնական փաստաթղթերում փոխեն իրենց կրօնական պատկանելութեան դիմաց գրուած «մուսուլման» բառը «քրիստոնեայ» բառով, ապա դիմում են եկեղեցուն: Եկեղեցին էլ իր հերթին մկրտում է նրանց, եւ նրանք վերադառնում են իրենց արմատներին:

HayNews.am

ԹԵԹԵՒ ՈՒ ՄԱԿԵՐԵՍԱՅԻՆ

Շարունակուած էջ 2-էն

որ մարդն անպաշտպան է անգամ այնտեղ, որտեղ, թւում է, ամենապաշտպանուածը պէտք է լինի: Սակայն այս առումով էլ են մեզ մխիթարում, թէ՝ անցումային շրջանի բոլոր երկրներում էլ իրաւապահ համակարգն իր բարձրութեան վրայ չի եղել, եւ լաւ է, որ գոնէ դատավարութիւն է ընթանում ու մեղադրեալի աթոռին ոստիկաններ են: Այդ դէպքում ի՞նչն է կարեւոր 2010-ի վերջի Հայաստանում. գուցէ մանկական «Եւրատեսի՞լը», որտեղ յաղթանակը մթագնեց Լիսաբոնն ու աննպաստ հուչակագիրը, Ղարաբաղն ու բանակը:

«ՀՐԱՊԱՐԱԿ»

ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ՆՈՐԱՍՏԵՂԾ «ԴԵՐՍԻՄՑԻ ՀԱՅԵՐԻ» ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԶԲԱՂՈՒԵԼՈՒ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՄԲ

«Դերսիմցի հայերու» միութիւն անդամերիտասարդները

Թուրքիայում նորաստեղծ «Դերսիմցի հայերի» միութիւնը շատ կարճ ժամկէտում հաւաքել է 600 ընտանիք, որի անդամները ծնուել են Թունջելիում (Դերսիմ):

Թուրքական «Սապահ» փոխանցմամբ՝ մօտ 8 ամիս առաջ սկսուած աշխատանքների արդիւնքում «Դերսիմցի հայերի» միութիւնը Նոյեմբերի առաջին տասնօրեակում պաշտօնապէս գրանցում է ստացել: Նորաստեղծ միութեան նպատակն է՝ շարունակել հայերէնի պահպանմանն ուղղուած աշխատանքները, վերականգնել հոգեւոր եւ մշակութային արժէքները: Նախնական շրջանում միութիւնը կը զբաղուի հայերէն չիմացող հայերին իրենց մայրենի լեզուն ուսուցանելով եւ Թունջելիի շրջանում գտնուող հայկական գերեզմանների, եկեղեցիների վերականգնման աշխատանքների կազմակերպմամբ:

«Դերսիմցի հայերի» միութեան ստեղծող Սելահաթին Գիւլթեքինը 8 ամիս առաջ դիմել էր դատարան եւ փոխել իր անունը եւ կրօնական պատկանելութիւնը: Այսուհետ Գիւլթեքինի անունն է Միհրան Փրկիչ: «Արդէն չեմ ցանկանում, որ դերսիմցի հայերը կրեն թուրքական եւ քրդական անուններ: Մենք պէտք է ապրենք առանց թաքնուելու»,-նշել է Միհրանը:

Միհրանի յաջորդ քայլը եղել է իր որդու եւ բարեկամների հետ միասին մկրտուելը: Միհրանը նշել է, թէ ինքը մօտ 2 ժամ ուրախութիւնից չի կարողացել կարդալ իրենց միութեան գրանցման պաշտօնական գրութիւնը: «50 տարի ուրիշների հաւատքով ապրելուց յետոյ ես հանգստութեան մէջ եմ, որ իմ ինքնութեանը տէր կանգնեցի»,-շեշտել է Միհրանը:

«ԹԱՐԱՖ». ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԽԱԽՏՈՒԵՑ ԱՒԱՆԴՈՅԹԸ, ՓՈԽՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Է ՆՇԱՆԱԿՈՒԵԼ ԱԶԳՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՅԸ

Թուրքիայի հանրապետութեան պատմութեան մէջ առաջին անգամ խախտուել է չգրուած օրէնքը եւ ազգութեամբ հային նշանակել են փոխքաղաքապետ:

Թուրքական «Թարաֆ»-ի փոխանցմամբ՝ Ստամբուլին կից կղզիների քաղաքապետ Մուսթաֆա Ֆարսաքօղլուն խախտել է թուրքական կարեւոր գաղափարախօսական մի աւանդոյթ եւ փոխքաղաքապետ է նշանակել քաղաքային խորհրդի անդամ Րաֆֆի Հերմոն Արաքսին:

Քաղաքապետ Ֆարսաքօղլուն նշել է, թէ ոչ մահմետական քաղաքացիների իրաւունքների համար մի շարք միջոցներ կարելի է գտնել՝ դրանում միայն անկեղծ կամք դրսեւորելով: «Մենք աշխատում ենք կատարել մեր բաժին պարտականութիւնը: Շատ ամօթ է նոյնիսկ մէկ անգամ օգտագործել «ազգային փոքրամասնութիւն» արտայայտութիւնը: Ժողովրդի կողմից ընտրուած մեր ընկերոջը արժանիօրէն նշանակել ենք այդ պաշտօնին:

Ժողովրդավարութեան զարգացման նորարարական փնտռտուքի արդիւնք է: Եթէ բոլորն էլ անհրաժեշտ կամք դրսեւորեն, հաւատացէք, ամէն ինչ աւելի հեշտ կը լինի»,- նշել է քաղաքապետը:

Նշենք, որ օրեր առաջ «Կուրբան բայրամի» առթիւ, երբ քաղաքապետ Ֆարսաքօղլուն արձակուրդի էր մեկնել, քաղաքապետի պաշտօնը ժամանակաւորապէս ստանձնած Րաֆֆի Հերմոն Արաքսն է կազմակերպել »Կուրբան բայրամի» նամազի արարողութիւնները եւ քաղաքացիների հետ մասնակցել ու նրանց շնորհաւորել իսլամական յայտնի տօնի կապակցութեամբ:

Րաֆֆի Հերմոն Արաքսը հերթով այցելել էր կղզիներ, շնորհաւորել քաղաքացիներին՝ »Կուրբան բայրամի» կապակցութեամբ: «Ես ոչ միայն նամազ կ'անեմ մեր մահմետական եղբայրների հետ, այլ նաեւ կ'աղօթեմ հրեայ եղբայրների սինագոգներում»,- նշել էր հայազգի փոխքաղաքապետը՝ շեշտելով, թէ իսլամական կրօնական արարողութիւններին մասնակցելը անընդունելի չէ:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԱԽՏԱՃԱՆԱՉՄԱՆ ԵՒ ՊԱԿԱՍԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԱՌ՝ ՌԱՖՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Շարունակուած էջ 1-էն

վերտառութեան տակ առնուած, տարբեր ակնկալութիւն մը կը թուէր տալ ներկայ հասարակութեան, որ խուռներամ փութացած էր Աղաճանեան սրահ: Ան եկած էր լսելու իր կեանքի օրինակով գործնապէս հայրենասիրութիւն պատգամող հայ մտաւորական մը: Ան եկած էր լսելու սփիւռքահայ հասարակական գործիչ մը, որ ծնած ու հասակ առած էր Միացեալ Նահանգներ: Ուսանած ու բարձր վկայականներու տիրացած էր Պըրքլի Քալիֆորնիոյ եւ Լոս Անճելոսի Քալիֆորնիոյ Համալսարաններէն: Իր մասնագիտական ուսումը շարունակած էր Tufts-ի միջազգայնօրէն հանրածանօթ Fletcher Դպրոցէն ներս, ուր տիրացած էր Քաղաքական գիտութիւններու, Հայոց Պատմութեան, Արեւելագիտութեան, Իրաւաբանական, դիւանագիտական (M.A.L.D.) եւ միջազգային Օրէնքի բարձրագոյն վկայականներու: Նաեւ՝ ան եղած էր դասախօս TUFTS-էն ներս: Կեանքի ասպարէզ մտած էր իբրեւ միջազգային իրաւագէտ՝ արդիւնաբերական մեծագոյն ընկերութիւններու մէջ բարձր պաշտօններ վարող մասնագէտ: Իններսունական թուականներուն, հայրենիքին ծառայելու ներքին մղումին անսալով, իր ետին թողած փառաւոր կեանք մը յաջողապէս վայելելու ամէն կարելիութիւն՝ ԱՄՆ-ի քաղաքացիութենէն ի սպառ հրաժարելով, հանդերձ ընտանեօք հաստատուած էր իր աղքատիկ, անապահով, երկրաշարժէ զարնուած եւ պատերազմի մէջ իր գոյութեան պահպանման ճգնաժամը ապրող Հայաստան:

Արդարեւ, ներկայ հասարակութիւնը եկած էր իմանալու հայրենիքէն ներս տիրող կործանարար ճգնաժամերէն դուրս բերելու մարտահրաւէրներու մասին: Ի՞նչ ունէր ըսելիք Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին արտգործ նախարար Պրն. զեկուցաբերը, այդ ճգնաժամերէն դուրս գալու մասին, գործնական գետնի վրայ:

Րաֆֆի Յովհաննէսեան, նիշդ է, հարազատ պատկերացում մը տուաւ Հայաստանի Հանրապետութենէն ներս տիրող ներքին եւ արտաքին անբաղձալի կացութեան: Ան գիտէր, թէ սփիւռքահայը որոշակի ծանօթ էր այդ բոլորին: Բայց հակառակատոր՝ ան տարածուեցաւ հայրենական կեանքի դիմագրաւած ներքին եւ արտաքին, այսօր աւելի քան երկու տասնամեակներէ ասդին քաշքշուող, Հայաստանը տարբադադրող, բոլորիս ծանօթ տագնապներուն վրայ, որոնք կրնային աղէտալի դառնալ եթէ չի գտնէին իրենց քաղաքական լուծումը:

...Երկիրը չունէր տնտեսական զարգացման հնարաւորութիւններ: Այդ կարելիութիւնները ցաւալիօրէն առանձնաշնորհումները դարձեր էին խումբ մը անպատասխանատու իշխանաւորներու եւ անոնց ենթակայ հարազատ տարրերու, որոնք կը չարաշահէին զանոնք, յաւիտենականացնելու համար իրենց պետական աթոռները, ամէն գնով իրենց անձնական շահերը գերադասելով հայրենիքի շահերէն: Հետեւանքը՞...

Համատարած դարձաւ անգործութիւնը, չքաւորութիւնը, առողջապահական անապահովութիւնը: Ճնշուեցան խօսքի, մամլոյ եւ նոր աշխարհայեացքներու քարոզչական ազատութիւնները: Սահմանադրական, ժողովրդավարական կեանքի եւ ֆիզիքական ապահովութեան բացակայութիւնը վախի մթնոլորտի մէջ մնաց համեստ քաղաքացին: Անգամ Սահմանադրական դատարանը անզօր դարձաւ երաշխաւորելու, պաշտպանելու երկրի Սահմանադրական գործընթացը: Տակաւին, ըստ կամս խտացան քաղաքական բանտարկեալներու շարքերը, լռեցնելու համար ընդդիմադրական շարժումները:

Տարակոյս չկար, որ այդ բոլորի հետեւանքները պիտի ըլլային ամբողջական յուսահատութիւնը եւ կողմնորոշումը՝ դէպի բարձր համեմատութիւններու հասնող զանգուածային արտագաղթի: Դիտել տրուած երեւոյթները, հաստատ, կը վտանգէին երկրի ապագան: Ուշագրաւ էր ներկայ հանդիսատեսներէն մէկուն տուած հարցումը՝ ինչ կը վերաբերի արտագաղթով տակաւ նօսրացող ժողովուրդի ապագայ բանակի կազմութեան դժուարութիւններուն մասին, որոնք յետագային կրնային պատուհասել Հայրենիքի սահմանները պաշտպանելու պատրաստ ժողովրդական կարելիութիւնները: Հայրենիքը դատարկման առաջնորդող արտագաղթո՞վ պիտի պաշտպանուէին անոր սահմանները գալիք նոր ժամանակներուն ... «որոնք կրնային քարտէսի վերածել մայր հողը»:

Արտաքին կացութիւնը նուազ վրդովեցուցիչ չէր: Հայաստան պատրաստ չէր, եւ պէտքը չունէր Թուրքիոյ հետ իր յարաբերութիւնները բարելաւելու անիրապաշտ ակնկալութիւններով տարուած՝ հայ-թուրք բանակցութիւններու մէջ մտնելու: Կարիքը չունէր կամաւորապէս ճնշումներու տակ մտնելու՝ ստորագրելու համար հայ-թուրք Protocoles կոչուող համաձայնագիրը: (Այդ մասին, դեռեւս բանակցութիւնները չսկսած՝ Մեր Անկիւնէ գրած էինք, թէ բանակցութիւններու տալիք արդիւնքը աւելին պիտի չըլլար Լերան ծնունդ տալիք մուկէն. Տ.Ա.Գ.):

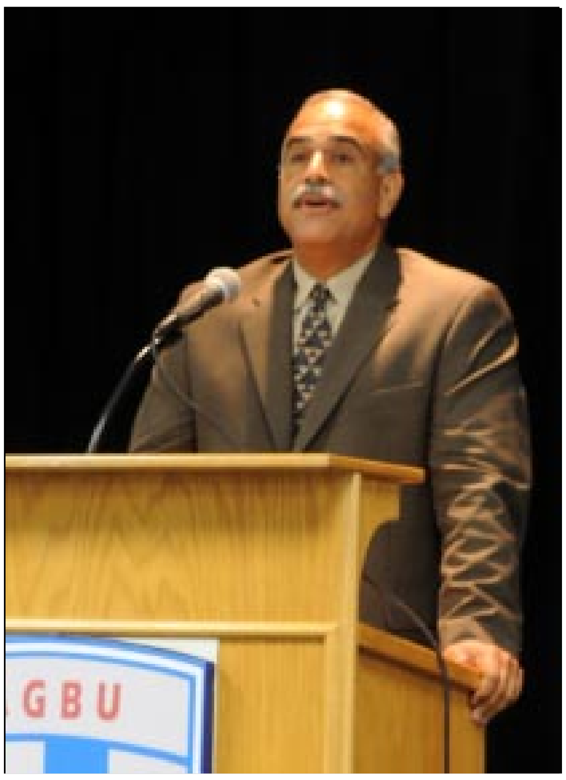

Թուրքիա լաւ պիտի խաղար իր աւանդական անպարարի խաղը: Որպէսզի թէ փրկելու համար Հայաստան-Թուրքիա հաշտարար բանակցութիւններու գործընթացը, անգամ՝ ԱՄՆ-ի Նախագահին բառապաշարէն վերացնել տուաւ «Ցեղասպանութիւն» բառը, Անգարայի խորհրդարանէն ներս անոր ունենալիք ելոյթին մէջէն:

Հայաստան չէր կրցած կշռադատել Թուրքիոյ ազգային քաղաքականութիւնը, որ պարզապէս հիմնուած էր Օսմանեան կայսրութեան իրագործած Ցեղասպանութեան ուրացման վրայ: Խօսի՞նք Արցախի մասին: Արցախ աշխարհի հիմնահարցը չէր կրնար գտնել իր լուծումը եթէ Ատրպէյճան հարիւր տոկոս բաւարարութիւն չստանայ:

Րաֆֆի Յովհաննէսեան՝ իր թուարկած տագնապներէն դուրս գալու միջոցներ կը պատգամէր: Հաստատե՛լ ժողովրդավարութիւն: Զօրացնե՛լ երկրի սահմանադրական կեանքը: Առաջնորդուի՛լ ազգի եւ հայրենի գերագոյն շահերով: Տէ՛ր կանգնիլ, վստահի՛լ եւ զօրավի՛գ կանգնիլ մեր առաջատար նոր սերունդներուն: Ուժեղ գործակցութիւ՛նստեղծել Հայրենիքի եւ Սփիւռքի միջեւ: Դառնալ մէ՛կ եւ ամբողջակա՛ն հաւաքականութիւն, բռունցք: Գիտնա՛լ, թէ մէն մի հայու սրբազան պատասխանատուութիւնն է գործնապէս տէ՛ր դառնալ, պաշտպանե՛լ հայրենիքը: Գործնական տիրութիւնը եւ պաշտպանութիւնը՝ բացառուած չէ որ իրենց մէջ բովանդակած ըլլան յեղափոխակա՛ն եւ կամ եղափոխակա՛ն վարկածներ, միջոցառումներ, զգաստութեան հրաւիրելու համար ազգային համընդհանուր շահերը անտեսող վարչակարգը: Այլապէս, մեր այսօրուան վտանգուած «հողը, կրնայ դառնալ քարտէս»:

Մենք կը գտնենք, թէ ներկայ առաքուած պատգամները, թող որ բարոյախօսական բնոյթի ձեւ կը կրեն՝ գերազանցապէս հայրենասիրական ոգի կը ցուցաբերեն: Բայց, ովքե՞ր են անոնք, որ գործադրութեան պիտի դնեն կատարուած կառուցողական թելադրութիւնները: Իշխանութիւննե՞րը, որոնք պատասխանատու են հայրենի ներկայ գահավէժ ճգնաժամերուն: Հայաստան աշխարհի քաղաքական կուսակցութիւննե՞րը, որոնք կը վազեն իրենց հատուածական շահերուն ետեւէն: Սփիւ՞ռքը, որ մշտապէս դրսեցի համարուած ըլլալու քարդոյթը կ'ապրի:

Հայրենիքը իր ներկայ ճգնաժամային, այլապէս կորստաբեր պայմաններուն մէջ, կարիքն ունի բովանդակ հայութեան հաւաքական, անշահախնդրական ու բոլորանուէր բռնցքացած նեցուկին: Եւ անիկա պայմանաւորուած է ստիպողական ազգային միասնութեամբ: Կարելի՞ է գործնապէս մարմին տալ այդ փրկարար միասնութեան: Ա՛յդ մասին լսելու եկած էր հոծ բազմութիւնը եւ կը մտածեմ, թէ ԼՍԵՑ ան՝ Րաֆֆի Յովհաննէսեանի հետ, Նոյեմբեր 4-ին տեղի ունեցած հրապարակային հանդիպման, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Մանուկեան-Տեմիրճեան «Աղաճանեան» հանդիսասրահին մէջ:

ԲԱԶՄԱՎԱՍՏԱԿ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿ ՊԵՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱՒ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

Պետական երեսփոխան ընկ. Սեպուհ Գալփաքեան Պէպօ Սիմոնեանին կը հանցնէ Լիբանանի կրթական նախարարութեան պատուոյ շքանշանը

ՀԿԲՄ-ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան նախաձեռնութեամբ Չորեքշաբթի, 17 Նոյեմբեր 2010-ի երեկոյեան ՀԿԲՄ-ի դարմանատան մէջ ընտրանիի մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ լիբանանահայ ծանօթ կրթական մշակ, բանաստեղծ, հասարակական գործիչ Պէպօ Սիմոնեանի Լիբանանի պետական շքանշանի տուչութեան հանդիսութիւնը:

ՀԿԲՄ-ի Շրջանային Վարչութեան ատենապետ՝ տիկ. Հուրի Ճէրէճեան բարի գալուստ մաղթեց պարգեւատրեալին եւ ներկաներուն: Ան նշեց, թէ սոյն շքանշանը կը յանձնուի կրթական, մշակութային եւ հասարակական երկար տարիներու ծառայութիւն ունեցող անձնաւորութեան մը, որ իր շրջապատին մէջ ծանօթ է իբրեւ ուսուցիչ, տնօրէն, դասախօս, հրապարակագիր, գրող եւ բանաստեղծ: ՀԿԲՄ-ի վարչութեան անդամ ընկ. Ալեք Քէօշկէրեան արաբերէնով ընթերցեց Պէպօ Սիմոնեանի պարգեւատրման առիթով Կրթական նախարարութեան հրամանագիրը: Պետական երեսփոխան ընկ. Սեպուհ Գալփաքեան Պէպօ Սիմոնեանին փոխանցեց կրթական նախարարութեան պատուոյ շքանշանը, որմէ ետք «Արարատ» պաշտօնաթերթի խմբագիր ընկ. Ահարոն Շխրտըմեան յանուն ՍԴՀԿ հովանաւորութիւնը վայելող միաւորներուն շնորհաւորեց Պէպօ Սիմոնեանը դիտել տալով, որ ան իր վայելած վաստակով ծանօթ հեղինակութիւն մըն է Լիբանանի, հայրենիքի եւ Սփիւռքի տարածքին:

Ան ըսաւ, թէ Պէպօ Սիմոնեանի մտաւորական գործունէութիւնը չի սահմանափակուիր բանաստեղծական ստեղծագործութիւններով այլ արձակ, գրական, վերլուծական, բազմամեայ եւ բազմաթիւ ուսումնասիրութիւններով, յօդուածներով որուն համար ալ արժանաւորապէս գնահատուած է հայրենիքի մէջ մշակոյթի նախարարութեան շքանշանով «Ռուբէն Սեւակ»ի մրցանակով, իսկ Սփիւռքի մէջ Մեծ Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսի կողմ է «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով: Ընկ. Ահարոն Շխրտըմեան յանուն բոլոր միաւորներուն շնորհաւորեց Պէպօ Սիմոնեանը անոր մաղթելով քաջառողջութիւն եւ ստեղծագործական բեղուն աշխատանք:

Օրուան պարգեւատրեալը՝ Պէպօ Սիմոնեանը յայտնեց, թէ այն շքանշանը որ կը ստանար խորքին մէջ միայն իրեն չէր պատկաներ այլ բոլոր այն կրթական վաստակաւոր մշակներուն, որոնք երկար տարիներ ծառայած են Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան վարժարանի, Ազգային Սահակ Մեսրոպեան եւ Ռուբինեան վարժարաններուն մէջ: Պէպօ Սիմոնեան դրուագներ պատմեց իր ծառայութեան երկարամեայ տարիներէն եւ շնորհակալութիւն յայտնեց ՀԿԲՄին, յատկապէս պետական երեսփոխաններ Սեպուհ Գալփաքեանին եւ Տօքթ. Եղիկ Ճէրէճեանին՝ պարգեւատրութեան եւ կազմակերպուած երեկոյին համար:

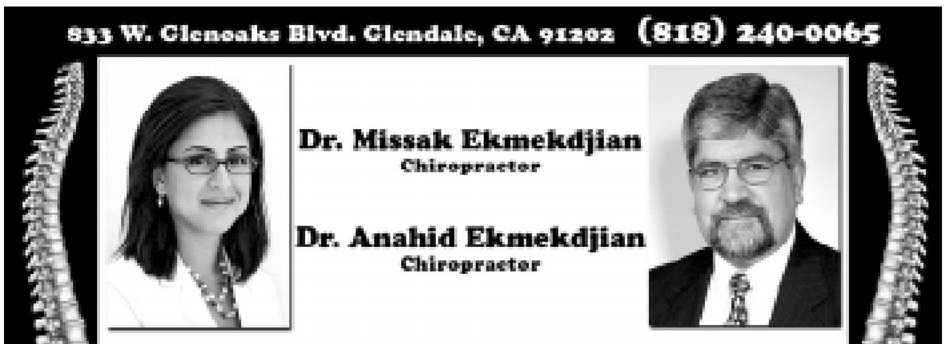

ՀԱՃՆՈՅ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 90 ԱՄԵԱԿԸ ՊԱԹՈՆ ՌՈՒԺԻ ՄԷՋ

Ելոյթ կ'ունենայ Լոնտոնի նախկին առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Եղիշէ Արք. Կիզիրեան

Կիրակի, 24 Հոկտեմբերին տեղի ունեցաւ Հաճնոյ Հերոսամարտի 90 ամեակի ոգեկոչումը Լուիզիանա նահանգի մայրաքաղաք Պաթօն Ռուժի մէջ:

Պաթօն Ռուժի Ս. Կարապետ Մայր եկեղեցւոյ ծխական խորհուրդի կողմէ հրաւիրուած էին Անգլիոյ նախկին առաջնորդ Գերշ. Եղիշէ Արք. Կիզիրեան եւ Տ. Թադէոս Քհնյ. Ապտուլեան:

Առաւօտեան ժամը 2ին Տիկ. Մարի Գալթագճեանի տանը հաւաքուած էին Պաթօն Ռուժի «Երկաթէ Բազուկ» երիտասարդներն ու գաղափարապաշտ հարսերն ու տիկնանց վարչութիւնը մատաղի պատրաստութեան համար, որ տեւեց մինչեւ արշալոյս:

Կէսօրէ առաջ ժամը 11ին հաւատացեալներու խուռներամ բազմութիւն մը փութացած էր Ս. Կարապետ Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցին: Օրուան պատարագիչն էր Արժ. Տ. Թադէոս Քհնյ. Ապտուլեան:

Գերշ. Տ. Եղիշէ Արք. Կիզիրեան իր քարոզին մէջ պանծացուց հաճընցիներու սխրանքները իրենց ազատագրական անհաւասար պայքարին մէջ: Իսկ նահատակները նմանցուց այն հերոսներուն որոնք իրենց արիւնը նուիրաբերեցին վասն հաւատոյ եւ վասն Հայրենիքին:

Ս. Պատարագի աւարտին տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն ի յիշատակ Հաճնոյ Հերոսամարտի նահատակներուն: Արարողութեան կը նախագահէր Գերշ. Տ. Եղիշէ Արք. Կիզիրեան:

Այնուհետեւ ժողովուրդը հրաւիրուեցաւ եկեղեցւոյ կից հանդիսասրահ: Ներկաներուն մէջ կը գտնուէին Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Վազգէն Գալթագճեան, Պաթոն Ռուժի «Ժիրայր Մուրատ» մասնաճիւղի ատենապետ Պօղոս Մութաֆեան, ինչպէս նաեւ եկեղեցւոյ բարերարներ, տարբեր շրջաններէ ժամանած հիւրեր եւ այլ անձնաւորութիւններ: Հաճնոյ Հայրենակցական միութեան քայլերգի յոտնկայս կատարումէն ետք Գերշ. Տ. Եղիշէ Սրբազանն օրհնեց 90-ամեակի մատաղը:

Ծխական Խորհուրդի ատենապետ Գրիգոր Տաքէսեան բարի գալուստի ջերմ խօսքերով ողջունեց ներկաները: Ապա բեմ հրաւիրեց յատկապէս Քանատայէն ժա-

Շար.ը էջ 17

ՀԱՃՆՈՅ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 90-ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ ՄԷՋ

Շաբաթ 16 Հոկտեմբերի երեկոյեան մատաղ ճիտապուրի պատրաստութեան համար Մոնթրէալի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ բակը խճողուած էր հաւատացեալներով, համակիրներով ու Վանիկ մասնաճիւղի անդամ-անդամուհիներով: Աւանդական մատաղ ճիտապուրի կողքին կար նաեւ խորովածի պատրաստութիւն: Բարձրախօսներով հայ ազգային ազատագրական երգերու տեղատարափը հասած էր մինչեւ պզտիկ ժամերը, սկսելով կուսակցական երգերու կատարումով՝ «Հնչակեան ենք մենք», «Տուր ձեռքդ ընկեր», «Տխրունիական քաջ պատանիներ», «Մենք ուխտեալ զինուոր ենք Հայրենիքի» եւայլն:

Կիրակի, 17 Հոկտեմբերին, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ յաւարտ Ս. Պատարագի մատաղի օրհնութիւնն ու հոգեհանգստեան պաշտօնը կատարեց Ս. Խաչ եկեղեցւոյ հովիւ Արժ. Տ. Կոմիտաս Քհնյ. Միրզախանեանը: Ժողովուրդը տեղ գրաւելէ ետք սեղաններու շուրջ: «Վանիկ» մասնաճիւղի ատենապետ Վահրամ Քէօշկէրեան խօսք առնելով ըսաւ. «Մենք այսօր կ'ոգեկոչենք 1887ին Հաճնոյ մէջ հայ ազատագրական պայքարի սերմնացան Ժիրայր Մուրատներու 90-ամեակը: Կ'ոգեկոչենք նաեւ մեր բոլոր հերոսներուն յիշատակը, ըլլան անոնք պաշտպանական մարտեր կամ ապստամբական մարտերուն մէջ հերոսաբար մարտնչող մեր ֆիտայիներ»:

Ապա ընկերուհի Մարօ Մարգարեան ասմունքեց Հաճնոյ հիմն «Օդանաւ Եկաւ» ու շարունակեց իր ասմունքը Յովհաննէս Շիրազի «Հայոց Տանթէական»ը պոէմէն երկարաշունչ հատուածներ արտասանելով:

Ընկերուհի Մարօյի ասմունքէն ետք խօսք առաւ Պրն. Յովհաննէս Գէճէգուշեանը: Ան ոգեկոչելով Հայոց հերոսամարտերը ի մասնաւորի Հաճնոյ հերոսամարտը շեշտեց ըսելով «Հաճնոյ հերոսները անշուշտ թէ Հնչակեաններ էին»:

Արդարեւ Մոնթրէալի «Վանիկ» մասնաճիւղը իններորդ տարին է որ կ'ոգեկոչէ Հաճնոյ հերոսամարտը, ի յիշատակ այն անմեղ հաճընցիներուն որոնք նահատակուեցան մարտնչումի ժամանակ:

Մարօ

ԱՐՑԱԽԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ

Ուրբաթ, Նոյեմբեր 19ին, 2010 կէսօրէ յետոյ ժամը 1:00ին Արցախի Նախագահ՝ Բակօ Սահակեան ընկերակցութեամբ Լոս Անճելըսի մէջ պաշտօնավարող Հայաստանի Հանրապետութեան Գլխաւոր Հիւպատոս՝ Գրիգոր Յովհաննիսեանի, Արցախի Հայց. Եկեղեցւոյ Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Պարգեւ Արք. Մարտիրոսեանի, «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի Ատենապետ՝ Իրաւաբան Արա Ակիշեանի եւ Վարիչ Տնօրէն՝ Սարգիս Քոթանճեանի, Միացեալ Նահանգներու մէջ Արցախի Ներկայացուցիչ՝ Ռոպէրթ Աւետիսեանի եւ իր պատուիրակութեան մաս կազմող Դաւիթ Պապայեանի եւ Նարեկ Գասպարեանի Առաջնորդարան ժամանեցին ուր դիմաւորուեցան Առաջնորդ Սրբազան Հօր եւ հոգեւորականներու կողմէ եւ առաջնորդուեցան դէպի Առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցի, ուր Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան հակիրճ տեղեկութիւններ հաղորդեց: Ապա բոլորը միասին առաջնորդուեցան դէպի Արմէն եւ Կլորիա Համբար Դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ յատուկ հիւրասիրութիւն:

Այս հանդիպումին ներկայ էին նաեւ Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, Առաջնորդական Ընդհանուր Փոխանորդ՝ Հոգշ. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեան, Դոկտ. Արժ. Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեան, Լոս Անճելըսի շրջանի Հոգեւոր Հովիւներէն՝ Արժ. Տ. Յովսէփ Աւագ Քհնյ. Յակոբեան, Արժ. Տ. Շնորհք Աւագ Քհնյ. Տէմիրճեան, Արժ. Տ. Սարգիս Աւագ Քհնյ. Փեթոյեան, Արժ. Տ. Մամբրէ Քհնյ. Քեսապեան եւ Պըրպէնքի Առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ՝ Արժ. Տ. Խաժակ Քհնյ. Շահպազեանը:

Հրաւիրուած էին նաեւ Թեմական Խորհուրդի Ատենապետ՝ Արմէն Համբար, Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցւոյ Գլխաւոր Բարերար՝ Տոքթ. Արամայիս Պարոնեան, Մայր Եկեղեցւոյ Հանգանակիչ Յանձնախումբի Ատենապետ՝ Անդրանիկ Զօրայեան, Առաջնորդարանի Վարիչ Տնօրէն՝ Յարութ Մարգարեան, Առաջնորդարանի կողմէ Ամերիկեան Կարմիր Խաչի մօտ ներկայացուցիչ՝ Իրաւաբան Ժոզէֆ Կանիմեան, Առաջնորդարանի Խնամակալութեան Ծրագրի Ատենապետ՝ Դոկտ. Վահրամ Պիրիճիք, Առաջնորդարանի Սուրբ Ծննդեան Խրախճանքի Յանձնախումբի Ատենապետ՝ Ռաֆֆի Քենտիրճեան, ՀԲԸՄ Կեդրոնական Վարչութեան Անդամ՝ Սինան Սինանեան, ՌԱԿ-ի ներկայացուցիչ՝ Տոքթ. Ռաֆֆի Պալեան, ՍԴՀԿ-ի ներկայացուցիչ՝ Տոքթ. Արշակ Գազանճեան եւ ա՛յլ հիւրեր:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը ի սրտէ բարի գալուստ մաղթեց Նախագահին եւ յայտնեց, թէ յատուկ կոչ ուղղած էր Թեմիս Եկեղեցիներուն, որպէսզի հաւատացեալներ մասնակցէին ի նպաստ Արցախի

Շար.ը էջ 17

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ 8ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Արեւմտեան Թեմի Եկեղեցիներու Երգչախումբերուն 8րդ Տարեկան Համագումարը Շաբաթ առաւօտ՝ Նոյեմբեր 13ին Առաջնորդական Ընդհանուր Փոխանորդ Հոգշ. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեանի Նախագահութեամբ գումարուեցաւ Առաջնորդանիստ Սուրբ Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, որուն մասնակցեցան Թեմիս 13 Ծուխերու ներկայացուցիչները:

Առաջնորդարանի Եկեղեցական Երաժշտութեան Վարիչ՝ Արժ. Տ. Նարեկ Աւագ Քհնյ. Մատարեան կատարեց ժողովի բացման աղօթքը, որուն յաջորդեց ժողովի Ատենապետ՝ Բրշ. Եղիա Սրկ. Ծենտեանի եւ հիւրընկալ եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ՝ Արժ. Տ. Խաժակ Քհնյ. Շահպազեանի բարի գալստեան ջերմ խօսքերը:

Հոգշ. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեան կարդաց Սրբազան Հօր Ողջոյնի եւ Գնահատութեան Խօս-

Շար.ը էջ 17

ԱՄԱՆՈՐԻ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ ԽՐԱԽՃԱՆՔ

Խանդավառութեամբ՝
UNEEK ENTERTAINMENT
DJ Սագօ
Կաղանդ Պապա, փոքրիկներու նուէրներ,
ճոխ յայտագիր եւ անակնկալներ
31 Դեկտեմբեր 2010 – Երեկոյան Ժամը 8էն սկսեալ
Կարօ Սողանալեան սրահէն ներս
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104
Մուտքի նուէր $50 ($25 5-12 տարեկան Փոքրիկներու)
Հեռաձայնել (626) 497-5111 Քնարիկին

NEW YEAR'S EVE
Dinner Dance
Music performed by
UNEEK ENTERTAINMENT
DJ Sako
Entertaining program with many surprises
Santa Claus, gifts for children,
December 31, 2010, starting at 8 pm.
Garo Soghanalian Hall
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104
Donation: $50 ($25 for children)
Please call (626) 429-8366 Dzovig

Massis Weekly

Volume 30, No. 43 Saturday, NOVEMBER 27, 2010

NATO Summit Approves Declaration Denounced by Armenia

LISBON -- The leaders of NATO's 28 member states singled out Azerbaijan's territorial integrity as the guiding principle of the Nagorno-Karabakh conflict's resolution in a weekend declaration denounced by Armenia but welcomed in Azerbaijan.

A senior Azerbaijani official on Monday portrayed that as further proof that Armenia is an "aggressor state." Leading Armenian opposition groups were also quick to pounce on what they called a serious diplomatic setback for Yerevan.

The wide-ranging declaration adopted at a NATO summit held in

Continued on page 4

Latest Shooting in the Nagorno-Karabakh Army Ranks Leaves Four Soldiers Dead and Four Others Injured

STEPANAKERT -- Military authorities in Yerevan reported on Monday the first arrest in the ongoing criminal investigation into the latest shooting in the Nagorno-Karabakh army ranks that left four soldiers dead and four others injured.

The Armenian Defense Ministry also said two other men have been arrested in connection with the killing of a soldier at a military base in northeastern Armenia.

According to official reports, the shooting spree occurred on Friday night at an army unit deployed southeast of the territory. The Karabakh Armenian military identified the dead soldiers as Levon S. Yesayan (born in 1991), Nerses V. Galoyan (born in 1990), Narek V. Sahakyan (born in 1990) and Never M. Sargsyan (born in 1991). The wounded are Sargis A. Melkumyan (born in 1991), Khachik S. Alexanyan (born in 1992), Masis M. Grigoryan (born in 1991) and Manvel A. Azroyan (born in 1991). They gave no details of the extraordinary incident, saying only it was not caused by enemy fire.

An official at the Armenian Defense Ministry's Investigative Department told RFE/RL's Armenian services that one of the soldiers of the unit has been arrested on suspicion of shooting fellow conscripts. The official said his identity will not be disclosed for now "in the interests of the investigation."

It is thus not yet clear whether the suspect is one of the four soldiers who were wounded in the shootout and are now treated at a military hospital in Stepanakert. Military authorities there did not allow journalists to interview them on Monday.

The shootings occurred about four months after a similar incident reported from another Karabakh Armenian frontline detachment. One officer and five soldiers were killed as a result.

Military investigators say one of those servicemen gunned down the others before taking his own life. It is still not clear what might have caused him to do that. Several Karabakh Armenian officers were dismissed and demoted following the incident.

Levon Aronian Wins World Chess Blitz Championship 2010

MOSCOW -- Armenian Grandmaster Levon Aronian achieved the title of world champion at the World Blitz Chess Championship in Moscow. In the three-day competition the Armenian GM won 20 of 38 games and scoring 24.5 points, leaving behind Azerbaijani Teymur Rajabov (24). Magnus Carlsen took the third place.

The World Classical Chess Championship is ahead.

Armenia's Vladimir Arzumanyan Wins Junior Eurovision Song Contest

MINSK -- Armenia won the Junior Eurovision Song Contest on Saturday as a new generation continued eastern Europe's domination of the continent's most popular song competition.

Vladimir Arzumanyan, a 12-year-old born in Stepanakert, Karabakh, won the show with his song "Mama," beating Russia into second place by one point. Serbia was third, followed by Georgia and host country Belarus.

After the Contest, Arzumanyan was very happy about his victory, the first one for Armenia. For the delegation from Armenia in Minsk the victory came as a huge surprise. It was not until the results of the last tele-voting from Macedonia were announced that Armenia managed to get past Russia by merely a point to win the annual contest held for the eighth time.

The winner of the biggest pop music contest for young singers said he didn't think of himself as a star. "Stars are only in the sky, I'm only human," Vladimir told the press.

"He's from a small village, so that's especially a big win for us," his mother added.

Jerusalem Armenian Patriarch to Have Co-Adjutor

By Arthur Hagopian

Jerusalem, Nov 20 – For the first time within living memory, the Armenian church in Jerusalem is to have a co-adjutor Patriarch whose primary mission will be to assist the incumbent guardian of the keys of St James, Archbishop Torkom Manoogian, in the administration of the affairs of the Armenian Patriarchate of Jerusalem.

The measure, proposed by Manoogian himself, was put forward at one of the sessions of a four-day marathon conclave held in Jerusalem last week and attended by members of the priestly Brotherhood of St James.

Bowing to the wish of the ailing patriarch, who is in his 90's, the 28 participants of the 19th general assembly of the Brotherhood, who have all been ordained in Jerusalem (and of whom many are serving the church overseas), adopted a resolution to consider the issue of holding elections at an opportune time.

The need for a co-adjutor has become increasingly crucial recently in view of Manoogian's tenuous health which is creating difficulties for him and preventing him from attending to some of the myriad tasks his office requires, and at the same time giving cause for concern to those around him.

Continued on page 4

Armenian Appointed Vice-Mayor in Turkey

ISTANBUL -- Mustafa Farsakoglu, the Mayor of islands adjacent to Istanbul broke with Turkish tradition appointing member of city council Raffi Hermon Araks, Armenian by origin, to the post of his deputy, Taraf reported.

The Mayor noted that they should meet halfway non-Muslim citizens to protect their rights. "We realize the responsibility. It is shameful even to utter "ethnic minority" phrase. We have appointed to the post our friend elected by people," he said.

Raffi Hermon Araks has recently organized Kurban Bairam for local residents.

The official, as well as his people took part in namaz and then distributed the sacrificed meat among the needy families. He congratulated the local residents, assuring them that he is ready to perform a namaz with "our Muslim brothers and offer a prayer at the synagogues of Jewish brothers."

War in Karabakh Inevitable Russian Expert Says

Alexander Skakov

YEREVAN -- There has been a much higher probability of war in Nagorno-Karabakh lately, Alexander Skakov, Work Group Coordinator, Caucasus and Central Asia. RF Institute of Oriental Studies, told NEWS.am. Evidence thereof is a number of factors, including Azerbaijan's incessant militant rhetoric and rapidly increasing military budget.

"If Baku were sure hostilities would succeed, they would have unleashed war," the expert said. He pointed out that Baku is rather afraid of third forces' interference in the conflict. "If Azerbaijan were sure no one – including Russia and even Armenia - would interfere in the conflict, they would attack," Skakov said.

Since Armenia has not so far recognized Nagorno-Karabakh, Armenia's interference in an Azerbaijani-Nagorno-Karabakh conflict will be viewed as aggression against Azerbaijan in the context of international legal norms. Recognition of Nagorno-Karabakh by Armenia would be a kind of guarantee in case of hostilities by Azerbaijan, the expert said.

As to whether such a step by Armenia would mean thwarting the peace process within the OSCE Minsk Group, Skakov said: "It would certainly be a blow. But what would be the target? The simulated talks – and no other definition for that. On the other hand, if Armenia recognizes independent Nagorno-Karabakh, it will have the right to 'defend it'," the expert said.

However, no one will allow hostilities to last for more than ten days. During this period Azerbaijan will at best be able to establish control over some front positions.

As regards RF President Dmitry Medvedev's statement that the sides might reach an agreement before the OSCE Summit in Astana on Dec. 2, the expert said that two things are likely meant: a "road map" and signing of a one more framework advisory agreement. A "road map" is unrealistic. As regards an agreement, let one more agreement be signed. "The sides' positions are so different that no real progress should be expected," the Russian expert said.

According to the expert, the following should be taken into account: "There will be war sooner or later, the status quo will be upset and all the sides, including Azerbaijan, will suffer."

Armenia Falls Behind Neighbors in UN Welfare Ratings

YEREVAN -- Armenia has fallen slightly behind three of its four neighbors in the United Nations' annual index of people's well-being around the world, despite advancing to what UN researchers consider a high degree of "human development."

The UN's 2010 Human Development Report (HDR) rated 169 countries in terms of their Gross Domestic Product per capita, life expectancy, access to healthcare and education standards.

Armenia occupies 76th place in the rankings topped by Norway, Australia and New Zealand, faring slightly better than in the previous UN report released in October last year. It was placed in the 2010 report's "High Human Development" category. The previous report put it in the "Medium Human Development Category."

Neighboring Azerbaijan, Iran and Georgia ranked 67th, 70th and 74th respectively. Armenia's fourth neighbor, Turkey, holds only 83rd place in the latest UN index.

"Data on Armenia in key components of human development, such as life expectancy, school enrolment, literacy and GDP per capita is, with slight differences, similar to the ones in neighboring countries," says the report. "In terms of life expectancy, Armenia is ahead of the countries in the South Caucasus."

"The average life expectancy in Armenia is 74.2 years. It is slightly higher than the existing worldwide average," Aghasi Tadevosian, an expert with the UN office in Yerevan, said, presenting the report to journalists.

UN experts also believe that the three South Caucasus states remain well ahead of Iran and Turkey in terms of school enrolment.

Also, Armenia trails all of its neighbors except Georgia on the GDP per capita basis. The average annual income of its citizens, adjusted for purchasing power parity, now stands at almost $5,500, compared with $8,750 in Azerbaijan and $4,900 in Georgia.

In Tadevosian's view, the main human development challenge facing Armenians is to be able to use their education, knowledge and professional skills. "They have inadequate opportunities to realize their potential and invest it in the country's public and economic life," said the expert.

Armenia, Slovakia Sign Agreement on Military Cooperation

SLOVAKIA -- The delegation headed by Armenian Defense Minister Seyran Ohanyan paid an official visit to the Republic of Slovakia at the invitation of the Defense Minister of Slovakia, Lubomír Galko.

Within the framework of the visit the Defense Ministers of the two countries discussed issues related to bilateral cooperation. Seyran Ohanyan and Lubomír Galko signed an Agreement on Cooperation between the Government of the Republic of Armenia and the Government of the Republic of Slovakia in the Military Sphere.

The agreement envisages cooperation in the fields of military education and specialized training of the military personnel, military medicine, peacekeeping, exchange of experience in the sphere of defense strategy review.

Within the framework of the visit Seyran Ohanyan laid a wreath at the Memorial to the Armenian Genocide victims in Bratislava.

Armenian Criminal Network Arrested in Los Angeles Jail Riot Probe

LOS ANGELES -- Authorities say they have arrested several suspected members of an Armenian gang believed to have worked with inmates to orchestrate a riot at a Los Angeles County jail.

Sheriff's spokesman Steve Whitmore told The Associated Press that about a half-dozen suspected members of the Armenian Power gang were arrested Wednesday.

He says the gang is increasingly teaming up with the Mexican Mafia, a prison-based Latino gang that also exerts control on gang activity on the streets.

The Aug. 22 riot at a Castaic facility north of Los Angeles resulted in $250,000 in damage, and several inmates were injured.

massispost.com
daily news updates

New Book: "A Self-Criticism" by Monte Melkonian

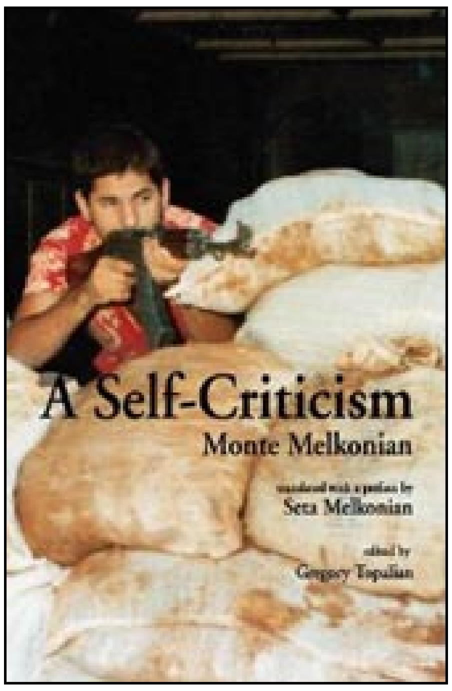

Monte Melkonian became a famous military commander in the Nagorno-Karabakh war in the 1990s, where he was killed in action in 1993. However, in the 1970s and 1980s he was involved in Armenian issues in a different way, defending Armenian civilians in the Lebanese Civil War and later as a member of the Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia (ASALA).

As a member of the latter organisation, Melkonian was involved in the assassination of several Turkish diplomats. He was arrested and imprisoned in France for possession of falsified papers and carrying an illegal handgun. On his release from prison (1989) he travelled to Armenia and participated in the defence of Armenians against Azerbaijanis over the territory of Nagorno-Karabakh.

In "A Self-Criticism" Melkonian reflects on his earlier years in the 1970s and 1980s, starting from the defence of Armenian lines during the Lebanese civil war. Sometimes falling into ideological jargon, his comments are forthright and he gives invaluable insights into one of the most secretive terrorist organisations of the 1970s. Melkonian's own integrity comes to the fore in these accounts and he allows us to unravel some of the myths and realities of the so-called Armenian armed struggles of the 1970s, especially ASALA. One can see that the number of participants in the latter organisation was smaller than one might have expected, and the rank-and-file much more ideologically driven and dedicated to broader struggles against western imperialism. Melkonian's work suggests that ASALA was a rigid organisation, even a dysfunctional one.

One does not have to endorse or oppose Melkonian's words, but there is value in reading his views. A Self-Criticism is the sort of key text that history is made up of and, as such, it is bound to lead to much debate and controversy. The highly anticipated A Self Criticism will be followed up by Melkonian's Reality, which is due in the New Year.

Monte Melkonian, A Self-Criticism, translated by Seta Melkonian, edited by Gregory Topalian, London: Gomidas Institute, 2010. 66 pp., ISBN 9781903656266, UK£10.00/US$14.00.

For more details please contact info@gomidas.org or visit www.gomidas.org

Seminar Devoted to Armenian Liturgical Chant to be Held in Venice

VENICE -- The Giorgio Cini Foundaton at Intercultural Institute of Comparative Music Studies in Venice, Italy, with the collaboration of the Venice Armenian Cultural Studies and Documentation Centre, and with contributions from several Italian and foreign scholars, has organized a day-long seminar devoted to Armenian Liturgical Chant which will be held on December 2, 2010.

The study day will also provide the opportunity to commemorate Father Vertanes Oulouhodjian from the Monastery of the Mekhitarist Fathers of San Lazzaro, who died on 24 May 2010. He was not only a sublime singer but also an expert on the liturgical repertoire and the modal system of mediaeval Armenian music.

To end the study day there will be a concert by the AKN Choir, Paris, conducted by Aram Kerovpyan. In addition to giving performances, this choir also founded the Centre for Armenian Liturgical Chant Studies in 1998. Aram Kerovpyan is an authoritative performer and expert on Armenian liturgical chant. For years he has been devoted to rediscovering traditional repertoires, in particular sharagan (hymns or tropes) which, to gether with melismatic and recitative psalmody, form the largest Armenian musical liturgy.

For some time now there has been growing renewed interest in the ways in which man manifests through music his relationship with faith, the religious dimension and the sphere of the sacred. This interest has emerged not only in the work of musicologists, ethnomusicologists and anthropologists but also in historical-religious studies and theology.

The idea is to promote an annual study day on a specific topic related to the relationship between "voice" and "prayer". An integral part of the event will be a concert with world-class performers to illustrate the repertoires being discussed. Each meeting will thus probably deal with a different individual liturgical tradition, a given geographical area, or a specific European or non-European repertoire.

Given that the venue is in Venice it is easy to see why it was decided to devote the first study day to the repertoire of an Eastern Christian church, in this case Armenian liturgical chant. This is not only because for centuries Venice pursued a policy as a strategic 'bridge' from which Western Christianity looked to the East, but mainly because in its lagoon – on the island commonly called "L'Isola degli Armeni" – we find one of most important places of the Armenian religious diaspora: the Monastery of the Mekhitarist Congregation of San Lazzaro. In terms of music, moreover, the Monastery of San Lazzaro is particularly important because since Mekhitar founded the monastery in 1717 its monks have preserved and handed down their own specific repertoire.

Armenian Khachkars on UNESCO's List of Intangible Cultural Heritage of Humanity

NAIROBI, KENYA -- A United Nations agency advancing international collaboration through education, science and culture has accepted Armenia's application to declare Armenian khachkar (cross-stone) art part of intangible cultural heritage of humanity.

With the inscription of the "Armenian cross-stones art: Symbolism and craftsmanship of Khachkars," presented by Armenia, the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage has completed the examination of 47 nominations presented by 29 countries for inscription on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.. It now includes 213 inscribed elements.

Even though the Azerbaijani side made a claim that the name of the application be changed to "Symbolism and Craftsmanship of Armenian Khachkars", explaining that khachkar craftsmanship is not only Armenians'. However, as a result of long discussions the Intergovernmental Committee did not accept the Azerbaijani side's claim.

Khachkars are outdoor steles carved from stone by craftspeople in Armenia and communities in the Armenian diaspora. They act as a focal point for worship, as memorial stones and as relics facilitating communication between the secular and divine. Khachkars reach 1.5 metres in height, and have an ornamentally carved cross in the middle, resting on the symbol of a sun or wheel of eternity, accompanied by vegetative-geometric motifs, carvings of saints and animals. Khachkars are created usually using local stone and carved using chisel, die, sharp pens and hammers. The carvings are then ground using fine sand. Small breaks and rough surfaces are eliminated by plaster of clay or lime, and then painted.

Once finished, the Khachkar is erected during a small religious ceremony. After being blessed and anointed, the Khachkar is believed to possess holy powers and can provide help, protection, victory, long life, remembrance and mediation towards salvation of the soul.

The Aalst Carnival in Belgium, the Beijing Opera, the Spanish Flamenco, the Wayuu normative system in Colombia, the traditional skills of carpet weaving in Kashan in Iran, and falconry, presented by 11 countries, are among the 46 inscribed Tuesday

ArmenienInfo.net
News. Informationen. Kommentare.

St. Nersess Launches Annual Appeal

NEW ROCHELLE, NY-- St. Nersess Armenian Seminary has launched its third annual direct appeal campaign calling upon thousands of friends and supporters to assist in continuing its vital mission of preparing leaders in ordained and lay ministries.

Over the past five decades, the Seminary has served the people and parishes in a variety of ways, helping to sustain the Armenian Church here in North America. St. Nersess has given 40 priests to the dioceses and educated numerous lay leaders. Additionally, the Seminary provides educational opportunities for the general public via the internet-based Global Classroom and live-streaming lectures through its website, produces theological publications, offers mission outreach programs, and conducts the popular Summer and Winter Youth Conferences.

"We have come a long way during the past 50 years and have touched the lives of many, from young people attending the summer conferences to parishioners across the country benefitting from our St. Nersess-educated priests," shared Board treasurer, Stephen Mekenian. "I call upon men and women of my generation, whose lives have been impacted by St. Nersess, to step forward now and financially support this institution that will serve their children as well as it has served them."

The Rev. Fr. Daniel Findikyan, Seminary Dean and Professor of Liturgical Studies, says he is proud to see the continued growth of this beloved institution. "Last year, we graduated four exceptional young men who are now serving the Armenian Church in a variety of capacities. One has already been ordained a priest and two others look forward to their ordination very soon. This coming May 2011, we will be graduating another fine Seminarian who is preparing to be ordained in the Western Diocese," he shared, continuing, "With our proud history of serving the North American dioceses, started by founder Archbishop Tiran Nersoyan, combined with our renowned faculty and proven record in the theological community, the future of the Seminary remains bright."

The St. Nersess Board of Directors thanks those that generously contributed last year to a record-breaking campaign, and hopes that this year's figures match and perhaps surpass previous appeals for support.

To help the Seminary its goal, tax-deductible contribution can be mailed to St. Nersess Armenian Seminary at 150 Stratton Road, New Rochelle, NY 10804 with "2010 Appeal" marked in the memo; or make a secure online donation at www.stnersess.edu/support.

NATO Summit Approves Declaration Denounced by Armenia

Continued from page 1

Lisbon on Saturday, says: "We remain committed in our support of the territorial integrity, independence and sovereignty of Armenia, Azerbaijan, Georgia and the Republic of Moldova, and will also continue to support efforts towards a peaceful settlement of these regional conflicts, taking into account these principles."

Serzh Sarkisian boycotted the summit in protest against this general reference to unresolved ethnic disputes in the former Soviet Union. His spokesman, Armen Arzumanian, warned on Friday that it will complicate international efforts to broker a peaceful solution to the Karabakh conflict.

Arzumanian argued that United States and another key NATO member, France, advocate a Karabakh settlement based on territorial integrity and two other internationally recognized principles: peoples' right to self-determination and non-use of force. A combination of these principles is at the heart of a framework peace accord put forward by the U.S., Russian and French co-chairs of the OSCE Minsk Group.

Representatives of Armenia's leading opposition forces described the NATO declaration as a serious blow to the Armenian position on the Karabakh conflict. "The Armenian side failed to make sure that all three principles, notably the principle of self-determination, are included in this document," said Vladimir Karapetian, the foreign policy spokesman for the Armenian National Congress (HAK).

"This means a serious change in NATO's attitude to the conflict because in all its statements issued for over ten years, NATO had echoed the positions and approaches of the OSCE Minsk Group," Karapetian told RFE/RL's Armenian service. "Now NATO has its own approach and this could have very serious consequences for the conflict's resolution."

Iran and Art of Sumbat Presentation At Ararat-Eskijian Museum on Dec. 5

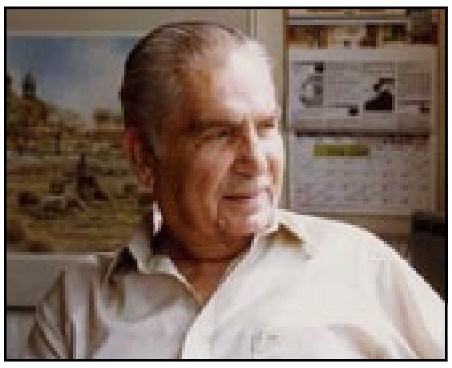

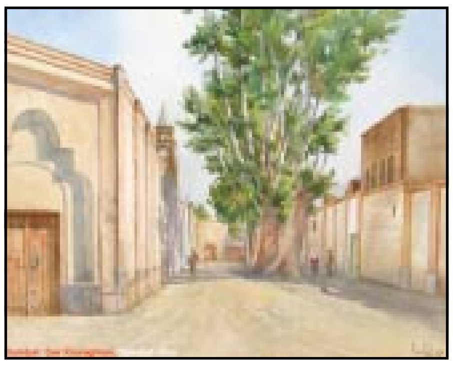

MISSION HILLS, CA -- An overview of the life and work of Sumbat Der Kiureghian (1913-1999), the most celebrated Iranian watercolorist of the 20th century, will take place at the Ararat-Eskijian Museum on Dec. 5.

A descendant of 17th century Armenian settlers in the New Julfa district of Isfahan, he embodied the artistic traditions of his people and of his hometown. His paintings depict Armenian and Iranian lifestyles, folk traditions and landscapes in stunningly lucid colors. Based on the book The Life and Art of Sumbat by his son, this illustrated lecture will explore the art of Sumbat in the context of his historical hometown.

Armen Der Kiureghian is Professor of Civil Engineering and holder of Taisei Chair at the University of California, Berkeley. He is one of the founders of the American University of Armenia and served as its founding dean of engineering from 1991 to 2007 concurrently with his Berkeley position.

More information about the talk is available by contacting the Ararat-Eskijian Museum at 818-838-4862 or e-mailing ararat-eskijian-museum@netzero.net.

Jerusalem Armenian Patriarch to Have Co-Adjutor

Continued from page 1

Sources close to the Patriarchate said the conclave, presided over by Manoogian and co-charied by Archbishop Khajag Barsamian, head of the Armenian church of the Eastern coast of the US, discussed the "issues concerning the patriarchate and its far-flung establishments in the Holy Land, particularly the churches and convents in Ramleh, Jaffa and Bethlehem, and reaffirmed the need to maintain and preserve these holy places."

The meeting also approved the budget for the following year. The Patriarchate oversees an extensive array of institutions besides the Armenian holy places. These include the Gulbenkian library, the St Tarkmanchatz parish high school, the theological seminary, and the museum, and relies heavily on donations to meet its payroll. Its sole income is from the rent of properties it owns in West Jerusalem.

The official communique issued by the Armenian Patriarchate following the conclusion of the conclave did not divulge any details, but there have been persistent reports of encroachments upon its properties, particularly the St Nicholas monastery in Jaffa.

It said the patriarchate attorney had presented "explanations about various real estate related issues connected with St Gregory the Illuminator Church in New [sic] Jerusalem and clarified all the concerns that the members of the Brotherhood had." The status of this church "remains unchanged under the jurisdiction of the Armenian Patriarchate," it added.

Among the most important projects discussed during the conclave was a proposal to construct a hostel on land the Patriarchate owns on the Mount of Olives, site of the Ascension of Jesus.

The meeting comes at a critical point in the illustrious history of the Armenian church in Jerusalem whose origins hark back to the 4th or 5th Century, shortly after Armenia became the first nation in history to accept Christianity as its state religion.

Ever since, the Patriarchate has acted as the focal point of the vibrant Armenian presence in the Holy Land, a fount of hope and faith for the thousands of Armenian pilgrims who travelled to Jerusalem to walk in the footsteps of Christ over the centuries. They came on camelback and aboard Boeing 777's – some chose to remain, and build homes. They all gave back Jerusalem more than they took back: the city's first photographic studio and printing press, among others.

Since his return to Jerusalem some 20 years ago, and his election as patriarch, Manoogian has tried hard to reinforce the Armenian entity in the Holy Land. Driven by his over-riding zeal for reform, Manoogian has set about refurbishing the dilapidated residences of the priests, renovating churches, and upgrading the educational standards of the theological seminary.

He has succeeded in his efforts at reform and reconstruction to a considerable extent, bringing a measure of much-needed stability to the Armenian compound, insisting on accountability and transparency, and imbuing the Armenian church with his vision of a revived Jerusalem.

But at a heavy price to his health. Now ailing and mobile with difficulty, he has finally come to realize that he cannot shoulder all the burdens of Jerusalem by himself.

Although he has an able cadre of experienced men to help administer the affairs of the Patriarchate, he confided to me that there were still so many things he wanted to do, and so few resources, particularly in manpower, available to help him carry these out.

massisweekly.com Updated every Friday

ՄԱՅՐՍ՝ ԻՄ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ ԾԱԼՔԵՐՈՒՄ

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

... Իրականում մայրս այնպիսի «ճոխ» կենսագրութիւն չի ունեցել, ինչպէս հայրս, բայց ՄԱՅՐՆ՝ ինքնին կենսագրութիւն է, ամենաթանկն ու գնահատելին, որ ոչ մի հանճարեղ գիտնական, մեծութիւն ու հանճար չունի, չի կարող ունենալ: Մայրն արդէն Աստծոյ հանճարի պարգեւն է մարդկութեանը:

Մայրս՝ Վերինէն եթէ չլինէր, հազիւ թէ հայրս դառնար այն խոշոր գիտնականը, որին, որպէս այդպիսին, ճանաչում է ոչ միայն հայ գիտական աշխարհը, այլեւ օտար շրջանակները:

Աշխարհացունց Մեծ Եղեռնի վերապրողներից էր մայրս: Նրա ծննդեան իրական թուականը յայտնի չէ, ենթադրաբար դրել են 1910թ: Նա, ըստ իր մանկական յիշողութեան, ծնուել է Ատապազարում: Յիշում էր նաեւ մօրն ու եղբօրը եւ այն չարաբաստիկ գիշերը, երբ իրենք մի խումբ փախստականների հետ, Թուրքերի հետապնդումից սարսափահար, թաքնուած են եղել խոտի դէզի մէջ:

Շուտով Թուրքերը յայտնաբերել են մօրս ընտանիքի «թաքստոցը» եւ մօրս հօրը եւ իր աւագ եղբօրը տարել են, մայրիկիս ասելով՝ «սարի ետեւը»: Յաջորդ օրը լուր է եկել, որ բոլոր «սարի ետեւ» տարուողներին մորթել են:

Փոքրիկ Վերժինէն այլեւս չի տեսնում ոչ հօրը եւ ոչ էլ եղբօրը: Տէր Զօրի աւազուտներում էլ կորցնում է մօրը, եւ իր նման բազմահարիւր որբերի հետ բերւում է Պոլիս եւ հարիւրաւոր այլ երեխաների հետ ընկնում է Թրքական որբանոց, որպէս Թուրք երեխայ:

Պատերազմի աւարտին (1918թ.) «Հայ Որբախնամ Մարմինը» հսկայական ջանքեր է գործադրում Պոլսի եւ նրա շրջակայքի որբանոցներից հայ որբերին հաւաքելու համար: Պատմութիւնը հետեւեալն է:

Խնամակալ մարմնի անդամների հրահանգով, մի քանի հարիւր որբերի, ըստ տարիքի շարքի են կանգնեցնում կենտրոնատեղի հսկայ բակում.

- Ով որ հայ է, թող դուրս գայ շարքից, - մետաղեայ բարձրախօսից յայտարարում է որբախնամ Մարմնի ներկայացուցիչը:

Մայրիկս դուրս չի գալիս շարքից: Իրենից մի երկու տարի մեծ մի աղջնակ, որ գիտի եւ ճանաչում է մօրս, վազում է պատասխանատուի մօտ, եւ մատնացոյց անելով մայրիկիս, ասում է.

- Այ, այն աղջիկն էլ է հայ...

Բարձրահասակ ամերիկահայ տիկինը մօտենում է մայրիկիս եւ ասում.

- Ինչո՞ւ դուրս չես գալիս շարքից, չէ՞ որ դու հայ ես:

- Ո՛չ, ես հայ չեմ, ես Թուրք եմ, - ասում է մայրս:

- Ո՛չ, նա հայ է, դուք նրան մի լսէք, - փորձում է փրկել մօրս իրենից մի քանի տարով մեծ ծանօթ աղջնակը:

Աղմուկի վրայ նրանց է մօտենում Թուրք պաշտօնեան եւ իմանալով իրավիճակը, աւելի քան կոպիտ, մի կողմ հրելով ամերիկահայ տիկնոջը, լկտիաբար շպրտում է նրա երեսին.

- Չէ՞ք լսում, ինչ է՛, աղջիկն ասում է, որ Թուրք է, ի՞նչ էք կպել նրան:

- Ո՜չ, ոչ, նա հայ է, ես լաւ եմ ճանաչում նրանք, նայէք, նայէք նրա ձախ ձեռքի վրայ խաչ է դաջուած, մէջ է ընկնում աղջնակը:

Ամերիկահայ տիկինը գիտէր, որ ազգային ինքնութիւնը պահելու եւ քրիստոնեայ լինելն ապացուցելու համար հայերն Արեւելքում, ի մասնաւորի Թուրքիայում ապրող, իրենց երեխաների ձախ ձեռքի դաստակի ներսի կողմում խաչ էին դաջում:

Այլեւս կասկած չէ մնում նրա համար, որ մայրս, փոքրիկ Վերժինէն հայ է:

Ի վերջոյ, այդ բարի ամերիկահայ երիտասարդ կինը առանց ուշադրութիւն դարձնելու մայրիկիս լացին, գրեթէ ստիպողաբար, Թուրք պաշտօնեայի ահարկու հայեացքի տակ, գրեթէ քաշելով տանում եւ կանգնեցնում է իր հասակակիցների շարքի մէջ:

Իր ամբողջ կեանքում մայրս օրհնում էր իրենց ծանօթ այն աղջնակին, որի շնորհիւ նա վերագտել է իր ազգութիւնը:

Միջանկեալ ասեմ, որ այդ աղջնակը յետագայում Եգիպտոսից ընտանիքով արտագաղթեց Հայաստան եւ գտաւ մօրս՝ Յունաստանի Սըրա կղզու որբանոցի իր կրտսեր ընկերուհուն: Դա էլ ուրիշ պատմութիւն է, որի մասին կը պատմեմ յետագայում:

1923 թուականին, երբ քեմալականները մօտենում են Պոլիս, Ամերիկեան Նպաստամատոյց ընկերութեան միջոցով մայրիկիս տեղափոխում են Յունաստան, իսկ այնտեղից, 1927-ին Փարիզ, տեղի Դպրոցասէր Տիկնանց Միութեան վարժարանում ուսանելու:

Հենց այս վարժարանի հանդէսներից մէկի ժամանակ էլ հայրիկս ծանօթանում է գեղեցկուհի Վերժինէի հետ, ու անմիջապէս սիրահարւում է նրան: Վարժարանը գերազանց վկայականով աւարտելուց յետոյ, 1930-ին նրանք ամուսնանում են: Մէկ տարի անց ծնւում է եղբայրս՝ Արսէնը:

Մինչեւ Հայաստան ներգաղթելը հայրս աշխատում է մի կարի արհեստանոցում, որպէս ձեւարար: Կատարելագործուելով տղամարդու տաբատ կարելու արհեստի մէջ, հայրս ու մայրս իրենց «ձեռնարկութիւնն» են բաց անում իրենց բնակարանում: Հայրս տաբատներ է կարում, իսկ մայրս դրանք տանում է Փարիզի առեւտրական շուկաները եւ իրացնում: Երեկոյեան ժամերին հայրս զբաղւում է գրական գործունէութեամբ եւ գիտական յօդուածներ հրատարակում ֆրանսահայ մամուլում 1:

Փարիզի ԲԱԳՆՐԻՁ (ԲԱՆԵՈՅ) թաղամասի երկյարկանի մեր տունը այսօր էլ կայ, ուր ծնողներս աւելի քան հինգ տարի երջանիկ տարիներ են անցկացրել սրանից 80 տարի առաջ՝ աչքները յառած

Շար.ը էջ 18

Հ.Մ.Մ. ի Տիկնանց Յանձնախումբը սիրով կը հրաւիրէ ձեզ

«Թէյ եւ բրնեֆէ պըեպնէ»
նախանաշի որ տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 5-ին
«Կարօ Սողանալեան» սրահէն ներս
առաւօտեան ժամը 10-ին
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104

Հեռաձայնել Քնարիկին (626) 497-5111
կամ Ծովիկին (626) 492-8366

ՏՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՑ՝ ՍԵՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Մենք մեզ կը մեղադրենք իբրեւ անմիաբան ազգ ոչ անհիմն կերպով: Մեր նախնիքը Աստուծոյ ուղղուած աղօթքին մէջ հարստութիւն, սուր եւ զէնք չեն ուզած: Որովհետեւ ազգին պէտք եղածը հարստութիւնով եւ զէնքով ձեռք չեն ձգուիր: Անոնք ձրի կամ անգին առաքինութիւններ են, որոնք գիտակցութեամբ՝ խելքով միայն ձեռք կը ձգուին, որ ունինք կը կարծենք: Բայց խելքն ալ բաւարար չէ, եթէ զայն գործածել չենք գիտեր յօգուտ «Ազգիս Հայոց սէր միութեան եւ աշխարհիս խաղաղութեան»: Մեր նախնիքներուն Աստուծմէ գլխաւոր խնդրանքը եղած է սիրոյ եւ միութեան տիրապետութիւնը աշխարհի խաղաղութեան հետ, որմէ կը հետեւցուի թէ մեր հին ցաւը՝ անմիաբանութիւնը:

Անմիաբանութիւնը հայ ազգին աղիտաբեր յատկանիշը եղած է, որուն պատճառը ամէն բանէ առաջ Հայաստանի աշխարհագրութիւնն է, Հայաստան լեռնաշխարհն է: Արդարեւ, լեռներով ու ձորերով իրարմէ անջատուած գերդաստանները կազմեր են անջատ իշխանութիւններ, որոնք կեդրոնական իշխանութեան չենթարկուելու բնական-աշխարհագրական տուեալները ունեցած են եւ որոնք կրնային յաղթահարուիլ ազգային գերագոյն շահերու գիտակցութեամբ: Բայց անջատողական ձգտումն է որ տիրապետած է՝ յառաջ բերելով բազմաթիւ նախարարութիւններ եւ տեղական իշխանութիւններ, որոնք կամովին չեն ուզած ենթարկուիլ կեդրոնական պետութեան: Կարելի է երեւակայել այդ բոլոր կեդրոնական իշխանութեան մը մականին ենթարկելու դժուարութիւնները աշխարհագրական այդպիսի երկրի մը մէջ եւ այն ժամանակներուն, երբ հաղորդակցութեան ամենէն արագ միջոցը ձին էր: Մինչդեռ տափարակ երկրի մը մէջ կեդրոնաձիգ իշխանութիւն հաստատելը շատ աւելի դիւրին պիտի ըլլար, միաժամանակ տարբեր նկարագիր մը տալով հայ ժողովուրդին:

Հայ ժողովուրդին անմիաբանութիւնը պայմանաւորող պատճառներուն վրայ յետագային աւելցան նաեւ կրօնական ու քաղաքական պատճառներ: Նախ քննենք կրօնական ազդակը: Քրիստոնէութեան մուտքով նոր պառակտումներ յառաջ եկան պետութեան եւ հին կրօնքներուն՝ հեթանոսութեան, կռապաշտութեան կամ կրակապաշտութեան հետեւող ժողովուրդին միջեւ: Ապա, Քրիստոնէութեան արմատաւորուելէն յետոյ, եկեղեցիին սպասաւորները այնքան բազմացան որ սարկաւագներու բանակներ քաղաքական իշխանութեան մրցակից եւ նոյնիսկ հակառակորդ դարձան: Այդ դժբախտ իրականութեան մէկ դառն ապացոյցն է Պապ Թագաւորին պէս խոհեմ եւ հայրենասէր Թագաւորի մը սպաննութիւնը: Բայց այդ բոլոր ժխտական երեւոյթները պատմութեան անցան, եւ այսօր, հայ ժողովուրդը միաւորող ազդակ մըն է քրիստոնէութիւնը՝ իր ուղղափառ, կաթողիկէ եւ աւետարանական դաւանանքներով:

Մեր անմիաբանութեան նպաստող եւ դեռ շարունակուող երրորդ պատճառը քաղաքականը եղաւ: Հայաստան հիւսիս, հարաւ, արեւելք, արեւմուտք խաչուղիին վրայ գտնուելով, միշտ ենթակայ եղած է օտար ազդեցութիւններու եւ գրաւումի՝ Հռովմէականնէն, Յունա-Բիւզանդականնէն, մոնկոլ-թաթարականնէն, պարսկականնէն, արաբականնէն, թրքականնէն մինչեւ ռուսականն ու ամերիկեանը: Սակայն մեզ ազգովին պատուհասող մեծագոյն աղէտը եղաւ թրքականը, որ յանգեցաւ Ցեղասպանութեան ու հայրենազրկումին: Այսօր, մեր դիմակայած մեծագոյն հարցերն են Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչումը, զայն գործադրող Օսմանեան եւ ներկայ Թուրքիոյ դատապարտումն ու համապատասխան պատիժի ենթարկուիլը եւ մեր պատմական հայրենիքին վերստացումը: Այս անժամանցելի եւ սրբազան նպատակներուն հասնելու համար ագովին գործի լծուած ենք մեր բոլոր կազմակերպութիւններով եւ անկուսակցական զանգուածներով, բայց դժբախտաբար անջատօրէն, որ երբեմն կը յանգի իրար ամբողջացնելու, իսկ երբեմն ալ խաչաձեւելու: Ցաւալի է որ նոյն նպատակները հետապնդելու համար իսկ ցարդ կարելի չեղաւ միացեալ մարմին մը կազմել: Հետապնդուած նպատակներու մասին տարակարծութիւն գոյութիւն չունենալով, անհասկնալի է հայկական դատի հետապնդման ու համակարգումի միացեալ մարմնի մը ցարդ չկազմուիլը:

Անյետաձգելի կենսական պահանջք է որ միանանք եւ Սփիւռք-Հայրենիք միացեալ ուժերով հետապնդենք մեր անժամանցելի եւ Սրբազան դատը:

Հրապարակի վրայ է

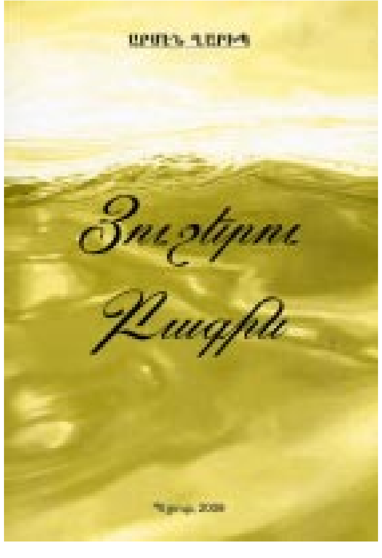

«Ցուշերու Բագին»
հեղինակ՝
Արմէն Ղարիպ
(տպ. Պէյրութ 2009)
Գինը՝ $20

Ստանալու համար
դիմել «Մասիս»
Շաբաթաթերթին
1060 N Allen Ave
Pasadena, CA 91104
626-797-7680

Կազմակերպութեամբ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ
և

Արարատ Տան Էսքիճեան Թանգարանի

ԲԱՆԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ (Հայերէն լեզուով)

Բանախօս՝ Դոկտ. ՊԱՐԷՏ ՄԱՆՈՔ

(Արեւելեան լեզուներու և Գրականութիւններու Դոկտոր)

Նիւթ՝

«ԱՆԾԱՆՕԹ ՏԱՐՐ ՄԸ, ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ և ԹԱՔՈՒՆ ՀԱՅԵՐԸ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ»

Ուրբաթ, Դեկտեմբեր 3, 2010 երեկոյեան ժամը 8:00ին
Պոլսահայ Միութեան **«ՀՐԱՆԴ ՏԻՆՔ»** սրահին մէջ

Բանախօսութեան պիտի յաջորդէ քանի մը կարճ ժապաւէններու ցուցադրութիւն

Տեղեկութիւն: Տոքթ. Յովհաննէս Գ. Աւետիքեան (818) 800-1976 cell

Մուտքը ազատ *Հիւրասիրութիւն*

Դոկտ. Պարէտ Մանոք ծնած է Պոլիս 1958ին: Իր ծննդավայրի և Վենետիկի Մխիթարեան վարժարանները յաճախելէ ետք, աւարտած է Վենետիկի «Քա Ֆոսքարի» համալսարանը արեւելեան լեզուներու և բաղդատական գրականութիւններու դոկտորի տիտղոսով: Ան Վենետիկի 1983-84 ակադեմական տարիներուն, մասնագիտացած է Հայկական Ուսումնասիրութեանց մէջ: Ան համագործակցած է վերջինիս Դասընթացքին Հայ Լեզուի և Մշակոյթի մէջ 1988ի Օգոստոսէն ի վեր, իբրև ուսուցիչ արդի հայ լեզուներու (I, II, III) լեզուական ատեաններով:

Դոկտ. Մանոք մասնակցած է նաև իբրև բանախօս, հայկական ուսումնասիրութեանց վարչութեան կողմէ կազմակերպուած՝ երեկոյեան ուրիշ ունեցող մշակութային գործունէութիւններուն, ներկայացնելով նիւթեր, որոնք կապ ունին Հայ Մշակոյթին հետ բաղդատական հեռանկարով յատուկ ուշադրութիւն դարձնելով դրացի և Արեւելեան Եւրոպայի ժողովրդոց մշակոյթներուն:

Դոկտ. Մանոքի համագործակցութիւնը այն դասընթացքին նշանակելի օգտակարութիւն բերած է: Արդարեւ, ան ցոյց տուած է յորդորական յատկութիւններ, ուշադրութիւն կրաւորելու ընդունակութիւն և հետաքրքրութիւն՝ ունկնդիրներու, ինչպէս նաև լայն բացահանութիւն յառաջացնելու Հայ-թուրք յարաբերութիւններու նկատմամբ:

Դոկտ. Պարէտ Մանոք տարիներ շարունակ պրպտած է հայ և թուրք ժողովուրդներու յարաբերութիւններու ուսումնասիրութեամբ և ճանաչողական բնոյթի այս դասախօսութեան նպատակն է առանց [illegible] բարձրացնել իրականութիւնը [illegible] հայերեններու խումբերու նկատմամբ:

Դոկտ. Մանոք ուշադրութիւն դարձուցած է նաև Թուրքիոյ քաղաքական կազմակերպութիւններուն մէջ կարգով իսլամացած հայերուն, վերջին տարիներու նկատուող հայկական ինքնութեան և յիշողութեան վերադարձին ու հայկական ծագում ունեցող թուրքերու բնակչութեան:

ՀԵՆՐԻԿ ԷԴՈՅԵԱՆ - 70

ՅԱԿՈԲ ՄՈՎՍԷՍ

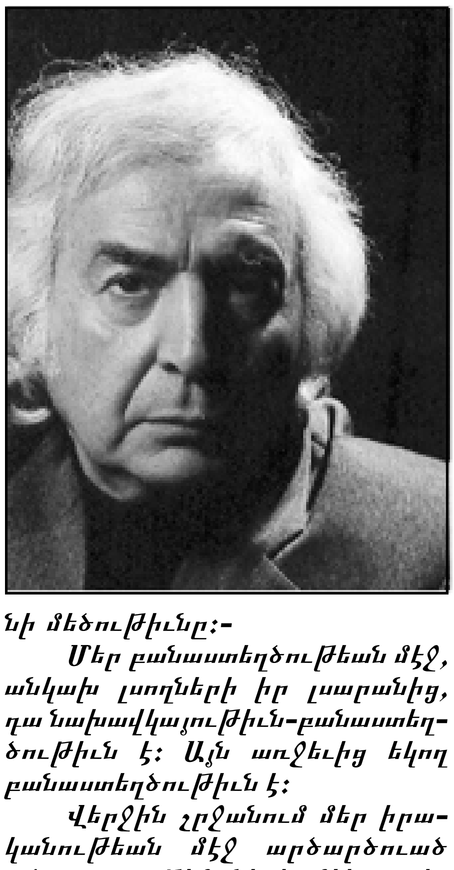

Ես Հենրիկ Էդոյեանին առաջին անգամ տեսել եմ Երեւանի Հրապարակի կենտրոնական գրախանութում, նոր լոյս տեսած «Փիլիսոփայական բառարան»-ը ձեռքին, «մարդ» յօդուածը բացած: «Մարդը հասարակական կենդանի է»,- կարդաց նաեւ, չգիտեմ, կողքը կանգնած ինձ թէ ընդհանրապէս բոլորին դիմելով՝ ասաց՝ «կուրյո՛զ»: Ես այժմ, այս տողերը գրելիս, վերցնում եմ նոյն բառարանը եւ նայում հրատարակման տարեթիւին. 1970: Ես այդ ժամանակ 18 տարեկան էի եւ «կուրյոզ» բառը չգիտէի... Նրա հետ արդէն գրեթէ քառասուն տարուայ ընկերութեան ընթացքում ես նրանից նաեւ սովորեցի, որ մարդը ոչ թէ կենդանի է (թէեւ այդպիսիք, այո, պատահում են), այլ՝ արարած, եւ որ մարդն ու նրա ստեղծած պոէզիան ո՛չ թէ հասարակական են, այլ՝ արարչագործական: «Բանաստեղծականօրէն է ապրում մարդը Երկրի երեսին»,- ասում է Հիոլդեռլինը: Ես սա մեկնաբանում եմ այսպէս. բանաստեղծականօրէն ապրելով՝ մարդը ապրում է գոյութեամբ եւ գոյութեան մէջ: Իսկ ի՞նչ է լինում, երբ նա բանաստեղծականօրէն չի ապրում: Նա գոյութիւնից սահում-ընկնում է կենցաղի մէջ: Նա սկսում է ապրել կենցաղով: Նա դառնում է «հասարակական կենդանի»: «Հասարակական բանաստեղծ»: Մի խօսքով՝ «կուրյոզ»: «Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը «(Յովհ., 11, 12) աւետարանական ամեհի հարցին, որին անգամ Հարցաքննողը չպատասխանեց, նա աջ ու ձախ տալիս է պատասխաններ, որոնք բոլորն էլ իրական են եւ դրանով իսկ՝ անարժէք: Նա բանաստեղծութիւնը դարձնում է իրաւաբանական գիտութիւն՝ կան փաստեր, կան դրանց գնահատականները եւ, հետեւաբար, դատավճիռները: Նա այլեւս չի ճանաչում ճշմարտութեան արտաիրական քաշը, որը արդարադատութեան աստուածուհու կշեռքի նժարներին չի դրւում, որովհետեւ նրա կշեռքի կշռելիութեան սահմաններից դուրս է:- Այն շատ աւելի ծանր է: Նա մոռանում է, որ բանաստեղծութիւնը չի կարող quaestio facti-ն ենթարկեցնել questio juris-ին, քանի որ վերջինս դատավճռի հասկացութիւն է, իսկ բանաստեղծութիւնը վկայութիւն է: Թէեւ բանաստեղծը, իհարկէ, ակամայ վկայ չէ, ինչը կը նշանակէր՝ պատահականօրէն (կամ թէկուզ եւ ոչ պատահականօրէն,- տուեալ դէպքում դա այնքան էլ կարեւոր չէ) ներկայ լինել երկու կամ աւելի անձանց եւ իրերի, ասել է թէ՝ այլոց արարքին եւ հանդէս գալ իբրեւ մի երրորդ կողմ: Նա այն վկան է, որին յոյները ասում էին մարտիրոս՝ բառի ոչ թէ կրօնական, այլ ստուգաբանական իմաստով (այն նոյնպէս նշանակում է վկայ, բայց դա այն վկան է, ով իր չարչարանքներով իրեն վկայում է Աստծուն), եւ կարող է վկայել սոսկ իրեն, այլ՝ ոչ թէ ուրիշներին: Ըստ որում՝ նա որոշ դէպքերում կը գերադասէր, որ իրեն չլսեն... Նա կը գերադասէր իրեն վկայել դատարկ դահլիճներում... «Անապատում խօսողի (վկայողի) ձայն»:- Քանզի նա, ով վկայում է՝ առջեւից է գալիս... ո՞ւմ:- Ահա այստեղ է ինձ համար բանաստեղծի արժէքը: Ահա այստեղ է ինձ համար Հենրիկ Էդոյեանի մեծութիւնը:-

Մեր բանաստեղծութեան մէջ, անկախ լսողների իր լսարանից, դա նախավկայութիւն-բանաստեղծութիւն է: Այն առջեւից եկող բանաստեղծութիւն է:

Վերջին շրջանում մեր իրականութեան մէջ արծարծուած «հրատապ» թեմաներից մէկը «տիրոջ» թեման է:

Այն ծագումնաբանօրէն, իհարկէ, նուիրական հասկացութիւն է եւ ներառում է ձայնաշարի բոլոր ոլորտները՝ սկսած երկնայինից («Սիրիր քո Տէր Աստծուն»), մինչեւ երկրայինները՝ կենցաղային-բարոյախօսականը («Սիրի՛ր քո մերձաւորին») եւ անգամ մշակութաբանականը («Տէր կանգնիր քո աստծին»): Խորհրդային իրականութեան մէջ այն դարձաւ գրեթէ գաղափարախօսական եւ «դու քո երկրի տէրն ես» արտայայտութեամբ վերաձեւուեց իբրեւ նշանաբան եւ անգամ փոքր-ինչ այլախոհական նշանակութիւն ձեռք բերեց: Ինչ աճպարարութիւն ասես գործուեց,- էլ ի՜նչ անտառապահների, հովիւների եւ սլաքավարների կերպարներ,- որպէսզի մոռացութեան մատնուի հասկացութեան նուիրական-հոգեւոր նշանակութիւնը, ա՛յն, որ մարդը, երկիրը, հողը, ժողովուրդը չեն կարող իրենց տեղում անխախտ եւ անխաթար մնալ, եթէ նրա «տէրերը« իրենց գօտկատեղերին ո՛չ թէ «հոգու գօտի» են կապում, այլ թէկուզ եւ զինուած են «այլախոհ» տիրոջ իրենց «կալաշնիկովով»: Կարծեցին, թէ հոգեւոր անտէրութեան մատնուած մարդը կարող է տէր կանգնել իր անտառին ու երկրին:

Կարծեցին, որ խօսքի սուրբ անտառները իրենց մէջ վաղուց հատածները կարող են կանխել հայրենի անտառների անխնայ կոտորածը... Եւ կարծեցին, թէ հոգեպէս տիեզերքի տէրը չլինելով՝ ֆիզիքապէս կարող են իրենց թէկուզ եւ մի բուռ հողի տէրը լինել... Քիչ էին ու չկային ու չեղան այն տէրերը, ովքեր հոգու տէր էին եւ, ուրեմն, այդ բոլորի գաղտնի անունների տէրերը, որոնք անսեփականաշնորհելի էին, որովհետեւ աստուածապատկան էին... Այո, եւ եթէ նրանք հայրենիքի մասին չէին գրում, ապա իբրեւ սեփականաշնորհման օբյեկտի մասին չէին գրում, եւ եթէ նրա մասին լռում էին, ապա իբրեւ աստուածապատկան մի բանի մասին էին երկիւղելով լռում:

Գումարած, որ Հենրիկ Էդոյեանը, այս ամէնով հանդերձ, մեր մշակոյթի պատմութեան մէջ ողջ համաշխարհային գրականութեան միահեծան տէրն է, այն տէրը, որով արժեւորւում, արժէքաւոր եւ մնայուն է դառնում ամենայն ունեցուածք, լինի երկիր թէ հայրենիք, հող թէ ժողովուրդ, կենցաղ թէ գոյութիւն... Չմոռանամ նշել նաեւ այն, Հենրիկ Էդոյեանի բանաստեղծութեամբ դարձեալ նորոգւում է Թումանեանից, Տէրեանից եւ Չարենցից յետոյ կտրուած կապը (ես կ'ասէի՝ պորտալարը) համաշխարհային մշակոյթի եւ բանաստեղծութեան հետ. մեր բանաստեղծութիւնը դարձեալ դառնում է համաշխարհային եւ արդիական բանաստեղծութիւն:

Այն մի կորած յատկութիւն էլ է վերստանում եւ վերստանձնում. մեր իրականութիւնը (պատմական իրողութիւնը, տեղանքը, բնանկարը, ի վերջոյ՝ լեզուն եւ առոգանութիւնը... ի դէպ, ես վերջերս նրա շուրթերից յաճախ եմ լսում «բանաստեղծութեան վիբրացիա» արտայայտութիւնը) Հենրիկ Էդոյեանի բանաստեղծութեան մէջ գոյաբանական աննման կողմեր է ի յայտ բերում, մի բան, ինչը դարձեալ

Չարենցից յետոյ իսպառ անհետացել էր: Այս առումով Հենրիկ Էդոյեանը այն եզակի բանաստեղծն է, ով մեր բանաստեղծութիւնը դարձեալ դրեց օնտոլոգիական ռելսերի վրայ:- Նրա մօտ գոյաբանութիւն է ամէն ինչ՝ սէրը, սարկազմը, միտքը, իրն ու առարկան, կեանքն ու կենցաղը, անգամ քաղաքականութիւնը:

Հանդարտ պատում. բարձր ոճ. իրեղէն հայեցողականութիւն եւ հայեցութեան տանող իրեր. տողը ասութային ամբողջականութեան հասցնելու բացառիկ կարողութիւն, որ հասցնում է լեզուական մինիմա- լիզմի. բազալտի պէս պինդ եւ աւելորդաբանութիւններից ու ծեքծեքումներից զերծ լեզու. ինտելեկտի մեծ պաշարներ, որոնք իրացւում են ամենամարդկային ոլորտներում. խորունկ զգացմունքայնութիւն, որ թաքնուած է «յատակում». «վերեւի» եւ «ներքեւի» հայելային փոխներթափանցուածութիւն, աւելի շուտ՝ փոխանդրադարձումայնութիւն. հարուստ ալլիւզիաներ, ռեմենիսցենցիաներ, պատմա-մշակութային աննման ֆոն. պատկերների եւ մետաֆորների ինքնատիպ համակարգ... Հարկ կա՞յ շարունակելու...

Դա մի բանաստեղծութիւն է, որի առկայութեամբ գրականութեան ճակատագրի հարցում քեզ մի տեսակ ապահով ես զգում անգամ այն դէպքում, երբ տեսնում ես, որ այսօր մեր մշակոյթի մէջ, ինչպէս որ կեանքում, մոլեգնում եւ շուայտում է տգէտը, խուժանը, ռաբիլը եւ, ինչպէս Նիցշէն կ'ասէր, «էպատաժի ժամանակակից մարդը», ում ազատութիւնը նման է սեռավարակի (այո, մարդկանց եւ, ինչպես կասեր Նիցշեն,«մարդուհիների» մէջ արդէն քանի՜-քանիսն են, ովքեր ազատութիւն են... ընկել. սա մեծ թեմա է, միայն ասեմ, որ այստեղ ինձ ամենաշատը տանջողը այն միտքն է, թէ մեզանում արուող ազատութեան կոչերը չլինի՞ թէ տգիտութիւնը քօղարկելու միջոց են), իսկ ամենամեծ հաճոյքը, դարձեալ դիմենք գերմանացի իմաստունին, «հոտ հանելու հաճոյքն է»... Տիրոջ վերոնշեալ այդ զգացողութիւնը Հենրիկ Էդոյեանին եւս մի նուիրապետական աստիճանի է հասցրել. նա համաշխարհային գրականութիւնը ապրում է իբրեւ անձնական փաստ եւ ճակատագիր, եւ, ուրեմն, զգո՛յշ, չխաբէք նրա գերզարգացածութեամբ կամ գիտելիքներով, չիմանա՛ք, թէ երբ նա ձեզ այս կամ այն հարցում առարկում կամ չի ընդունում կամ թէկուզ որեւէ տարեթիւ է ճշտում, դա անում է իբրեւ գիտակ. չէ, դուք դրանով նրա անձնականի ոլորտն էք մտնում: Քանզի երբ ասում ես, թե ես, ասենք, Ալեքսանդր Մակեդոնացուն կամ, օրինակ, Պետրարկային չեմ սիրում, նա կարող է լրջօրէն վիրաւորուել, որովհետեւ դա նոյնն է, թէ նրան ասես՝ ես քո հօրը կամ քո որդուն չեմ սիրում... (Թող ինձ չառարկեն, թէ ես մեր ժամանակի ամենաակնառու բանաստեղծի յոբելեանի առիթով խօսեցի այլ բաներից եւ չխօսեցի Հենրիկ Էդոեանի եւ նրա բանաստեղծութեան մասին: Մեծ պոեզիան նիւթ չէ, ինչի մասին պիտի խօսես,- մեծ պոեզիան առիթ է, որ սկսես խօսել եւ ինչի մասին ուզես՝ խօսես: Իմ սիրելի ընկերը գիտի, որ բանաստեղծութեան հարցերում ես յաճախ «հակաէդոեանական» դիրքորոշում ունեմ, բայց ես ուզում եմ, որ նա մի անգամ էլ իմացած լինի, որ ինքը այսօրուայ իմ սիրած բանաստեղծն է, ինձ համար ճաշակի օրէնսդիր եւ, այո՛, վարպետ եւ ուսուցիչ):

Communities that vote are communities that government listens to. If we do not vote, our voices are not heard. If we want Armenians to have authority in how decisions are made involving our community, we must vote.

Make your voice heard. Exercise your right. Register to vote today!

Register to vote and make some phone calls for Khatchik Chahinian, who is running for Pasadena City Council - District 4.

Together we can do it.

IMPORTANT VOTER DEADLINES TO REMEMBER:

Fri., Feb. 18: Last Day to Mail New Voter Registration Applications

Tue., Feb. 22, 5PM: Last Day L.A. County Registrar accepts Walk-In New Voter Registration

Wed., Jan. 12, 6:30 - 8:30PM: Pasadena Citywide Candidate Forum of City Council and School Board Location: La Salle High School, 3880 E. Sierra Madre Blvd., Pasadena

Tue., March 8, 7AM - 8PM: Pasadena City Council and School Board Elections

ՅՂՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹՆԵՂԱՑՈՒՑԻՉ ԱԽՏԱՆՇԱՆՆԵՐԸ

Յղութեան շրջանին, կիներ կրնան որոշ նեղացուցիչ ախտանշաններէ տառապիլ: Ի՞նչ են անոնք եւ ինչպէ՞ս կարելի է զանոնք դիմակալել: Հետեւեալ տողերուն մէջ կը ներկայացնենք անոնցմէ ամէնէն տարածուածները:

1) Կրկնակիօրէն միզել.- Յղութեան սկզբնական շրջանին կը պատահի այս երեւոյթը: Կարգ մը կիներ նոյնիսկ այս պատճառով կ'անդրադառնան, թէ կրնան յղի ըլլալ: Այս երեւոյթը կը կրկնուի նաեւ յղութեան վերջին շրջանին, երբ արգանդը կը սկսի միզամանին վրայ ճնշելու:

Լուծումը - Ջուրի եւ այլ հեղուկներու սպառումը բնականին պէս շարունակէ, սակայն նուազեցուր քաֆէինով հարուստ տեսականիները, որովհետեւ այդ կը ներծծէ մարմնին ջուրը, ինչ որ չորութեան կը մղէ: Իսկ եթէ միզելու ժամանակ քիչ մը ցաւ կամ այրուածք զգաս, պէտք է բժիշկին դիմես, որովհետեւ կրնայ ըլլալ բժիշկի միջամտութեան կարիք ունեցող բորբոքումէ տառապիս:

2) Կազեր. - Որոնք երբեմն նեղ կացութեան կը մատնեն ենթակային: Կազերու յառաջացման գլխաւոր գործօնը՝ յղութեան պատճառով աղիքներու մէջ գոյութիւն ունեցող ծուլութիւնն է:

Լուծումը - Խուսափիր (կամ թեթեւցուր) հատեղէններու, տապկոցներու եւ սոխի սպառումը, եւ անանուխի թէյով հանգստացուր ստամոքսդ ու աղիքներդ: Ինչպէս նաեւ պէտք է մեծ քանակութեամբ ջուր եւ հեղուկներ սպառել՝ պնդութեան տեղի չտալու համար:

3) Յանկարծակի փսխունք.- Այս երեւոյթը կարգ մը կիներուն մօտ կը շարունակուի մինչեւ յղութեան վերջին հանգրուանները եւ անոր պատճառները տակաւին անյստակ կը մնան: Շատ հաւանական է, որ յանկարծակի փսխունքին պատճառը արեան մէջ շաքարի տոկոսին անկումը, արեան ճնշումի անկումը, հորմոնային փոփոխութիւնները կամ սննդական խանգարումը կրնան ըլլալ:

Լուծումը - Օրուան ընթացքին 4-5 ժում կե՛ր (միջակ քանակով), որպէսզի խուսափիս ստամոքսը դատարկ պահելէ եւ արեան ճնշման յանկարծակի անկում արձանագրելէ: Առաւօտուն անկողինէն դուրս գալէ առաջ եւ գիշերը քնանալէ առաջ չորցած հաց կամ աղի քրէքըրզ կեր: Կարգ մը կիներ կը նախընտրեն նաեւ ճինճըր եռացնել ու վրան երկու դգալ մեղր աւելցնելով խմել զայն:

4) Քիթի հարցեր.- Յղի կնկան քիթը կրնայ կամ գոցուիլ եւ կամ անընդհատ հոսիլ: Յղութեան հորմոնները ուռեցք կը պատճառեն քիթի պատերուն, ինչ որ անոր գոցուելուն պատճառ կը դառնայ: Ինչպէս նաեւ, այս շրջանին ընթացքին կարելի է տառապիլ անսովոր խռկոցէ: Իսկ հոսելու պարագային, այդ կը յառաջանայ որպէս արդիւնք արեան յաւելեալ շրջագայութեան, ինչ որ կ'աւելցնէ քթային արտադրութիւնները:

Լուծումը - Նախ հարկ է մեղմօրէն խնջել, որպէսզի չարիւնի:

Կարելի է նոյնպէս դիմել շոգի շնչելու ձեւին (ջուրին մէջ քանի մը կաթիլ ձէթեր կաթեցնելով): Կարելի է նաեւ դեղարան դիմել՝ օգտակար կաթիլներով օժտուելու: Իսկ արիւնահոսութեան պարագային, քիչ մը դէպի առջեւ ծռիր եւ քիթի ոսկորին վրայ թեթեւօրէն ճնշէ՝ քիթիդ երկու կողմերէն:

5) Անդիմադրելի կերպով ուտելիքի կարգ մը տեսակներ ցանկալ.- Կարգ մը կիներ անսովոր կերպով ցանկութիւն կ'ունենան ճարպոտ անուշեղէններ ուտելու: Այս երեւոյթին պատճառը յղի կնկան մօտ արեան մէջ փրոժեսթերոն հորմոնի քանակի բարձրացումն է:

Լուծումը - Պէտք է ուտելու ցանկութիւնդ յագեցնես՝ առանց բարդացումներու կամ չափազանցուած չփացածութեան:

Կարելի եղած չափով ցանկացած տեսականիներդ ուտելու ընթացք տուր, գրկուածութեան զգացումի յառաջացումը արգիլելու համար: Սակայն չըլլայ թէ տեղի տաս կարգ մը «տարօրինակ» ցանկութիւններու, զորս կարգ մը կիներ կ'ունենան, ինչպէս կաւիճին, հողին կամ ածուխին համին նայելու հակում ունենալը: Այս վերջին դէպքը պատահելու պարագային, հարկ է բժիշկին դիմել, որովհետեւ կարելի է զայն վերագրել մարմնին մէջ երկաթի պակասին:

6) Կուրծքէն քանի մը կաթիլ կաթի սպրդումը.- Որ այս հանգրուանին ճանչցուած է քոլոսթրոմ անունով, ինչ որ նեղ կացութեան կրնայ մատնել յղի կնկան, մանաւանդ եթէ ան աշխատող է:

Լուծումը - Հագուստներուդ մաքրութիւնը պահէ՛, կրծքամանին մէջ բամպակէ կտորներ տեղադրելով, մանաւանդ յղութեան վերջին շրջանին ընթացքին:

7) Մէզի սպրդումը.- Շատ մը յղի կիներ կրնան իրենց ներքնազգեստը թրջել երբ հազան, զօրաւոր կերպով խնդան կամ ծանր կշռոյթով առարկաներ շալկեն, որովհետեւ ուռած արգանդը արդէն կը ճնշէ որովայնակոնքին վրայ եւ յաւելեալ ճնշում մը աւելցնելով (ինչպէս հազալ, խնդալ, եւայլն) մէզի սպրդում կրնայ յառաջանալ: Այս երեւոյթը կրնայ կարգ մը պարագաներու շարունակուիլ ծննդաբերութենէն անմիջապէս ետք եւս:

Լուծումը - Կարգ մը մարզաձեւեր կիրարկէ, զօրացնելու համար որովայնակոնքիդ մկանները: Եւ զգոյշ եղիր, որ միզամանդ կրկնակի կերպով պարպես ցերեկուան եւ գիշերուան ժամերուն: Չըլլայ թէ ջուրի եւ հեղուկներու սպառումը նուազեցնես, խորհելով թէ այդ մէկը այս հարցը կը լուծէ: Իսկ եթէ այս երեւոյթը ծննդաբերութենէն քանի մը ամիսներ ետք տակաւին շարունակուի, հարկ է բժիշկի միջամտութեան դիմել:

ԼԻՍԻ ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ

ԼԻՄՈՆԸ ՈՒԺԵՂ ՀԱԿԱՆԵԽԻՉ

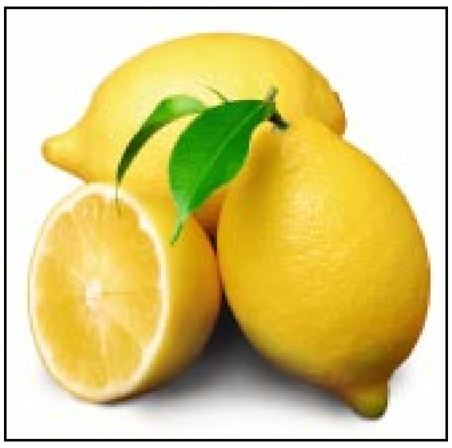

Թթու լիմոնը իր թթւային յատկութեան շնորհիւ ուժեղ հականեխիչ է: Մինչեւ իսկ, եթէ ճամբորդութիւնների ժամանակ խմելու ջրի մաքրութիւնը կասկածելի թուայ, բաւական է մի քանի կաթիլ թթու լիմոն կաթեցնել ջրի մէջ. մանրէազերծում ու հականեխում է այն: Լիմոնը լաւագոյն դեղն է կոկորդացաւի համար:

Մէկ թէյի գդալ թթու լիմոնի հիւթը լցնել մի քիչ գոլ ջրի մէջ եւ ողողել, կը վերանայ բկաբորբն ու կոկորդացաւը: Քթանցքները բռնուելու եւ հարբուխի դէպքում, բաւական է մի քանի կաթիլ թթու լիմոնը խառնել 1 թէյի գդալ ջրի հետ եւ կաթեցնել քթանցքին:

Ստամոքսի բորբոքումը խափանելու համար՝ 1 հատ թթու լիմոնը իր կեղեւով ու հատիկներով ճզմել, ապա 1 բաժակ սառը ջրի մէջ ու 1 գդալ մեղրի հետ լաւ խառնել եւ խմել քնելուց առաջ մէկ ժամ տեւողութեամբ: Մինչեւ անգամ եթէ ուզում էք քթի արիւնահոսութիւնը դադարեցնել, բաւական է բամպակը թաթախել լիմոնի ջրով եւ դնել քթանցքին: Եւ վերջապէս, պէտք է նշել, որ գլիցերինի ու լիմոնաջրի խառնուրդը լաւագոյն դեղամիջոցն է ձեռքի մաշկի համար:

Ձմրանը ցրտահարութեան առաջն առնելու համար ձեռքերը շփել լիմոնաջրով: Լիմոնաջուրը նաեւ արտանետում է երիկամների աւազը:

ԹԷՅԸ ՕԳՏԱԿԱՐ Է ՈՒՂԵՂԻՆ

Սինգապուրցի գիտնականները յայտարարել են, որ նոյնիսկ օրական մէկ բաժակ թէյ խմելը մինչեւ խոր ծերութիւն, դանդաղեցնում է ուղեղի բջիջների արագ հիւծումը եւ օգնում ուշիմութեանը: Այս հետազօտութիւնը տեւել է 4 տարի: Սինգապուրի ազգային համալսարանի հոգեբանական բաժնի պրոֆեսոր Նէկ Ցէ Պինը այս կապակցութեամբ նշում է, թէ բոլոր տեսակի թէյերը նման դրական ազդեցութիւն ունեն: Թէյը էժանագին եւ թունազերծող ըմպելիք է, որն օգտագործւում է մեծ քանակութեամբ: Այս գիտնականները գտել են, որ «կատչինզը» մի բնական բաղադրութիւն է թէյի մէջ, որը պահպանում է ուղեղային բջիջներին վնասակար պրոտէինի դէմ եւ հետեւաբար նպաստում ուղեղի ընկալման կարողութեանը:

ԵՐԲ ՅՈԳՆԱԾ ԷՔ, ԹՈՂԷՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

Գիտնականների վերջին հետազօտութիւնները վկայում են, թէ յոգնածութեան ժամանակ աշխատելն ուղղակի բարձրացնում է արեան ճնշումը:

Գիտնականների համոզմամբ, նրանք, ովքեր յոգնած լինելով հանդերձ, շարունակում են աշխատել, կրկնապատկում են իրենց կորցրած կարողութիւնը վերագտնելու համար անհրաժեշտ ջանքերը, որի արդիւնքում նրանք յայտնւում են արեան բարձր ճնշման ու սրտանօթային հիւանդութիւնների վտանգի առջեւ:

Յիշեցնենք, որ արեան բարձր ճնշումը յաճախ կոչւում է «լուռ մարդասպան», որովհետեւ մինչեւ վերջին եւ վտանգաւոր փուլին հասնելը, որեւէ ախտանշան չունի:

ԴՊՐՈՑԸ ՍԻՐԵԼԻ ԴԱՐՁՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԵՐԵԽԱՅԻԴ

Բազմաթիւ մայրեր կը գանգատին, որ իրենց երեխան կը մերժէ դպրոց երթալ: Ան կ'ըսէ, թէ նեղութիւն կը զգայ իր ուսուցչուհիներէն եւ դասընկերներէն: Հիմնականին մէջ, եթէ որեւէ լուրջ պատճառ մը գոյութիւն չունի անոր մերժումը արդարացնելու համար, կարելի է դիմել հետեւեալ քայլերուն եւ նախաձեռնութիւններուն.

1) Խօսիր անոր ուսուցչուհիին հետ ուղղակիօրէն, փորձէ իրմէ լուսաբանուիլ երեխադ նեղացնող պատճառներուն մասին:

Կրնայ ըլլալ, որ մէկը ծաղրանքի կ'ենթարկէ զինք (կամ թէ իրեն այդպէս կրնայ թուած ըլլալ), կամ թէ ուսուցչուհիին որոշ բնաւորութենէն երեխադ վախ կը զգայ եւ կամ կրնայ ըլլալ ուսուցչուհին շատ կը պոռայ: Ուսուցչուհի՛ին հետ պատասխանատուութեամբ լուծէ այս հարցը:

2) Պզտիկիդ հետ խօսակցութեան եւ հաղորդակցութեան խողովակներ բաց, որովհետեւ ան իր անձնական կարծիքն ու ըսելիքը ունի եւ հարկ է, որ զինք մտիկ ընես եւ անհրաժեշտ յարգանք ցուցաբերես իրեն հանդէպ, հակառակ անոր մանուկ տարիքին:

3) Թոյլ տուր, որ ան իր հետ դպրոց տանի խաղալիք մը կամ գիրք մը կամ որեւէ բան որ ինք կը սիրէ, իր ուսուցչուհիին եւ դասընկերներուն ցոյց տալու համար: Այս մէկը զինք կ'օգնէ անոնց հետ դրականօրէն հաղորդակցելու:

4) Հերթաբար իր դասընկերներէն ոմանց ընդունիր տանդ մէջ. այսպիսով զինք կը մղես անոնց հետ ընկերային գետնի վրայ շաղուելու եւ այդ պատճառով՝ օրական խանդավառութեամբ դպրոց երթալու:

5) Զգոյշ եղիր, որ անոր տնային շրջապատը զերծ ըլլայ խնդիրներէ եւ տագնապներէ, ինչպէս օրինակի համար ընտանիքին մէջ նոր երեխայի մը գալուստին առիթով նախանձը, ընտանեկան զանազան կամ ամուսնական հարցերու ականատես ըլլալը, եւայլն:

6) Չըլլայ, թէ որեւէ պատճառաբանութեամբ ենթարկուիս իր կամքին եւ ընդունիս զինք քովդ՝ տան մէջ պահել:

ՅԱՃՆՈՅ ՅԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 90 ԱՄԵԱԿԸ

Պաքօն Ռուժի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ սրահին մէջ ներկաները կը ճաշակեն մատաղը

Շարունակուած էջ 7-էն

մանած Տիկ. Մարօ Մարգարեանը որ արտասանեց հատուածներ Յովհաննէս Շիրազի «Տանթէական» պոէմէն:

Սոյն յիշարժան հանդիսութեան փակման խօսքը կատարեց Տ. Թադէոս Քհնյ. Ապտուլեան: Ան ըսաւ թէ շրջանի մատղաշ սերունդին հայեցի դաստիարակութիւն ջամբելու համար խիստ կարեւոր է ունենալ կիրակնօրեայ վարժարան մը:

ԱՐՑԱԽԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Շարունակուած էջ 8-էն

նուիրահաւաքին, որուն այս տարուան գլխաւոր ծրագիրն է ջուրի մատակարարումը աւելի քան երկու հարիւր գիւղերուն: Յաջողութիւն մաղթեց Նախագահի առաքելութեան:

Ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Գերշ. Տ. Պարգեւ Արք. Մարտիրոսեան եւ գնահատանքով արտայայտուեցաւ 1988 թուի Հայաստանի երկրաշարժէն սկսեալ մինչեւ այսօր Արեւմտեան Թեմին կողմէ կատարուած նուիրատուութիւններուն եւ որբերու հովանաւորութեան ծրագիրին: Իր երախտագիտութիւնը յայտնեց Թեմիս նախկին Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեանին եւ ներկայ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանին, որոնք գլխաւորած էին նիւթական օժանդակութիւնը Արեւմտեան Թեմի կողմէ:

Նախագահ Սահակեան իր ուրախութիւնը յայտնեց, որ անգամ մը եւս կը գտնուէր Առաջնորդարանի նուիրական յարկէն ներս: Իր շնորհաւորութիւնները յայտնեց Առաջնորդ Սրբազան Հօր, որ իր ջանքերով եւ հսկողութեամբ կառուցել տուած էր Առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցին եւ Թեմը հաստատակամութեամբ կը շարունակէ իր հոգեւոր, կրթական եւ ազգային առաքելութիւնը: Ապա տեղեկութիւններ տուաւ Արցախի մէջ իրագործուած ծրագիրներու եւ արձանագրուած յաջողութիւններու մասին: Շեշտեց, թէ «Ջուրը կեանք է» եւ թէ մեծ յոյս ունի, որ համայն աշխարհի հայութեան նիւթական օժանդակութեամբ, նախորդ ծրագիրներու նման, այս ծրագիրն ալ ժամանակի ընթացքին պիտի գտնէր իր արդար լուծումը եւ Արցախի մեր հերոս ժողովուրդը պիտի շարունակէ իր բարգաւաճ կեանքը մեր դարաւոր պապենական հողին վրայ:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը անգամ մը եւս բարի գալուստ եւ յաջողութիւն մաղթեց Պրն. Նախագահին եւ «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամին ազգանուէր առաքելութեան:

ՔԱՄԻ
ԱՆԱՀԻՏ ԵՐԵՄԵԱՆ

Իմ տխուր քամի,
Ո՞ր ես թափառում
Իմ դուռը բակի,
Քեզ չեմ առարկում:

Ջուր ես դու փախչում,
Վազում ես արագ,
Ի՞նչ է, չե՞ս տեսնում
Սիրտս է կրակ:

Արի հանգրգրու,
թող սիրտս մարի,
Որքան եմ լալու,
Օգնիր ինձ, քամի:

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԵՐ

Շարունակուած էջ 8-էն

քը, որուն մէջ Սրբազան Հայրը կ՚ըսէր. «Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն ձեզի կը յղենք մեր օրհնութիւններն ու սիրալիր ողջոյնները եւ ի սրտէ յաջողութիւն կը մաղթենք ձեր Տրդ Պատգամաւորական Ժողովին, որուն մեզ ներկայացնելով կը նախագահէ Առաջնորդական Ընդհանուր Փոխանորդ՝ Գերշ. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեան: Մեր մտքին մէջ տակաւին շատ թարմ է, երբ շուրջ ութը տարիներ առաջ ծնունդ առաւ Երգչախումբերու Կեդրոնական Վարչութիւնը եւ սկսաւ կազմակերպչական աշխատանքներ կատարել Թեմիս Երգչախումբերը աւելի զօրացնելու եւ հոգեւոր երգեցողութիւնները ներդաշնակ կերպով կատարելու: Բնական է, յաջողութիւններ արձանագրուած են, որուն ականատես կ՚ըլլանք բոլորս: Սակայն, կ՚ակնկալենք, որ Երգչախումբերուն գաղափարը աւելի զօրաւոր արմատներ գտնէ բոլորիդ մէջ եւ տարուէ տարի յարաճուն արդիւնք եւ յաջողութիւններ արձանագրուին: Այս նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է բոլոր Ծուխերուն մասնակցութիւնը եւ համագործակցութիւնը»:

Երգչախումբերու Վարչութեան Տարեկան Տեղեկագիրը ներկայացուց Կեդրոնական Խորհուրդի Ատենապետ՝ Դոկտ. Բրշ. Արի Սրկ. Տէմիրալ, իսկ Գանձապահի Տեղեկագիրը ներկայացուց Մաննիկ Մանուկեան: Եկեղեցական Երաժշտութեան Վարիչ Տնօրէն Արժ. Տ. Նարեկ Աւագ Քհնյ. Մատարեան անցեալ տարուան ընթացքին իր ունեցած փորձառութիւնները կիսեց պատգամաւորներուն հետ եւ կատարեց մի քանի թելադրութիւններ՝ ինչպէս աւելի մեծ թիւով երիտասարդներ հաւաքել մեր երգչախումբերուն մէջ, կազմել կրտսերներու երգչախումբեր եւ քաջալերել հաւատացեալները որպէսզի մասնակցին արարողութեանց՝ անոնց սորվեցնելով կարգ մը հանրածանօթ շարականներ:

Պատգամաւորները իրենց քննարկման նիւթ դարձուցին նաեւ այս տարուան ընթացքին պատրաստուած Երգչախումբերուն կայքէջը (www.aaccwd.com), որ կը բովանդակէ իւրաքանչիւր Կիրակի օրուան երգուած շարականը: Դոկտ. Բրշ. Արի Սրկ. Տէմիրալի եւ Վազգէն Ազիզեանի կողմէ պատրաստուած այս կայքէջը մեծապէս օգտակար պիտի հանդիսանայ Թեմիս բոլոր Ծուխերու երգչախումբերուն:

Սան Տիէկոյի Ս. Յովհաննու Կարապետ Հայց. Եկեղեցւոյ մէջ գործադրուած «Փոքրիկներու Ամառնային Ցայտագիր»ի մասին իր տպաւորութիւնները փոխանցեց Տէպի Տէրտէրեան:

Որոշուեցաւ շրջանային յանձնախումբեր հաստատել Թեմիս Կեդրոնական եւ Հիւսիսային Գալիֆորնիայի Շրջաններուն մէջ, որպէսզի օգտակար հանդիսանան Կեդրոնական Խորհուրդի կողմէ մշակուած եւ գործադրուած ծրագիրներուն:

Այս առիթով յատուկ դասախօսութիւն մը ներկայացուց երաժիշտ եւ խմբավար Տիար Կոմիտաս Քէշիշեան եւ որպէս եզրափակում իր խօսքերուն, բոլոր ներկաները առաջնորդեց Խորէնեան դաշնաւորումի «Խորհուրդ Խորին»ի երգեցողութեամբ:

Ժողովի աւարտին Ատենապետ՝ Բրշ. Էլըն Եղիա Սրկ. Ճենտեան շնորհակալութիւն յայտնեց Ծուխի Տիկնանց Միութեան եւ անոնց ջերմ հիւրասիրութեան, ինչպէս նաեւ իրենց պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտած Կեդրոնական Խորհուրդի անդամներուն, Ատենապետ Դոկտ. Բրշ. Արի Սրկ. Տէմիրալ, Փոխ Ատենապետ Էլիզ Թաշճեան, Խորհրդականներ՝ Ալենուշ Եղնազար եւ Իրաւաբան Բրշ. Ճէֆ Սրկ. Հազարեան, իրենց մատուցած նուիրեալ ծառայութեան համար: Իր փակման խօսքէն առաջ, Հայր Սուրբը շեշտեց, որ երգչախումբի անդամներուն հաւատքը պէտք է հաստատ ըլլայ, որպէսզի եկեղեցւոյ իրենց ծառայութիւնը ազդեցիկ դառնայ:

Այս տարուան համագումարին կը մասնակցէին.- Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցի՝ Պըրպէնք, Ս. Աստուածածին Հայց. եկեղեցի՝ Գոսթա Մեսա, Ս. Պօղոս Հայց. Եկեղեցի՝ Ֆրէզնօ, Ս. Պետրոս Հայց. Եկեղեցի՝ Կլենտէյլ, Ս. Յովհաննու Կարապետ Հայց. Եկեղեցի՝ Հոլիվուտ, Ս. Յակոբ Հայց. Եկեղեցի՝ Լոս Անճելըս, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Եկեղեցի՝ Փասատինա, Ս. Կարապետ Հայց. Եկեղեցի՝ Ռէնչօ Միրաժ, Ս. Յովհաննու Կարապետ Հայց. Եկեղեցի՝ Սան Տիէկօ, Ս.Աբգար Հայց. Եկեղեցի՝ Սքացտէյլ, Արիզոնա, Ս. Պետրոս Հայց. Եկեղեցի՝ Վէն Նայս, Հայց. Եկեղեցի Լա Գանիատայի եւ Քրէսէնթա Հովիտի եւ Հայց. Եկեղեցի Լա Վըրնի:

Երգչախումբի Կեդրոնական Խորհուրդի նորընտիր կազմն է.- Լուսիա Թաշճեան՝ Ատենապետ, Վազգէն Ազիզեան՝ Փոխ Ատենապետ, Մարիան Տէրտէրեան՝ Ատենադպրուհի, Մաննիկ Մանուկեան՝ Գանձապահ: Խորհրդականներ՝ Բրշ. Հրանդ Սրկ. Ռաքիճեան, Պարոյր Միրիճան եւ Հրայր Եղիայեան: Պատգամաւորական Ժողովի Դիւանի կազմը՝ Բրշ. Էլըն Եղիա Սրկ. Ճենտեան՝ Ատենապետ, Բրշ. Տոքթ. Սարգիս Սրկ. Մեսրոպեան՝ Փոխ Ատենապետ, Տէպի Տէրտէրեան՝ Ատենադպրուհի եւ Պէն Գրիգորեան՝ հաշուեքննիչ: Դիւանի նոր պաշտօնեաները ընտրուած են մէկ տարուան շրջանի համար:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք
հայերէն գիրքեր,
եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել
Կայծ Երիտասարդական Միութեան
գրադարանին՝
հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:
G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

ՄԱՅՐՍ՝ ԻՄ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ ԾԱԼՔԵՐՈՒՄ

Շարունակուածէջ 13-էն

արշալոյսին, որտեղից պիտի բացուէր մի նոր կեանքի սկիզբը՝ այս անգամ արդէն Մայր Հայրենիքում:

Եկաւ պահը եւ 1936-ին խորհրդային նաւը արտագաղթող հայերի մի մեծ խմբով յայտնուեց Վրաստանի բաթումի նաւահանգստում:

Ի դէպ, այդ նաւով Հայաստան էր բերւում մէկ տարի առաջ մահացած Կոմիտասի դին: Այդ նաւի վրայ են եղել նաեւ մի խումբ հայ մտաւորականներ, որոնցից կարելի է յիշել քանդակագործ Երուանդ Քոչարին, դերասան Արման Կոթիկեանին, նշանաւոր դիրիժոր Եաղուպեանին, հայագէտ-պատմաբան Յակոբ Անասեանին եւ շատ, շատ ուրիշների:

Արտագաղթած ֆրանսահայերին բնակարաններ են յատկացնում Արաբկիր թաղամասում, յատկապէս նրանց համար պատրաստուած երկյարկանի փայտէ եօթ բարակներում: 1937-ին ես եմ լոյս աշխարհ գալիս, եւ գիտէ՞ք որտեղ՝ կառքի մէջ:

Պատմութիւնը հետեւեալն է:

Մայրիկիս երկունքի ցաւերը բռնում են տանը, երբ հայրիկս տանը չի լինում: Այդ օրերին ոչ մի փոխադրամիջոց չկար Արաբկիրում, բացի շրջսովետին պատկանող ձիակառքից:

Օգնութեան է հասնում նախագահ Վարսիկը, որ ժամանակին մեծաթիւ նուէրներ էր ստացել մերոնցից, եւ առ ի շնորհակալութիւն, կարգադրում է սայլապանին մայրիկիս շտապ հիւանդանոց հասցնել: Սակայն, ինչպէս ասում են, ես «շտապել» եմ եւ դուրս եմ պրծել մօրս արգանդից հենց կառքի մէջ: Խեղճ մայրս, ամօթահար, կառքի մէջ մի բուռ դառած, սպասել է մինչ այն պահը, երբ չփօթահար հիւանդապահուհիները կարողացել են հիւանդասենեակ տանել նրան ու աւարտել Աստծոյ կողմից օրհնուած գործը:

Ես չորս տարեկան էի, երբ հայրիկիս տարան բանակ: Մայրս, որ մինչ այդ բնաւ չէր աշխատել Հայաստանում, ստիպուած եղաւ տիկին Վարսիկի միջնորդութեամբ մի քանի ամսում ձեռք բերել խոհարարի մասնագիտութիւն ու աշխատանքի անցնել:

Պատերազմի առաջին իսկ տարում Արաբկիրում բացուեց կառավարական մի ճաշարան՝ Լենինգրադից տարհանուած (Evacuation) մի քանի հարիւր մարդկանց համար:

Մայրիկիս կողմից ֆրանսական շքեղ նուէրներով շլացած տիկին Վարսիկի կարգադրութեամբ մայրիկս աշխատանքի է անցնում այդ ճաշարանում՝ որպէս խոհարարի օգնական: Շատ չանցած հայրիկս դառնում է գլխաւոր խոհարար, որի շնորհիւ սովից փրկւում ենք ոչ միայն ես եւ եղբայրս, այլեւ մեր ծանօթներն ու հարեւանները, որոնք, մայրիկիս գծած «ժամատախտակի» համաձայն, ճաշարանի ետեւի մուտքից գաղտնօրէն, իրենց կաթսաներով լի կերակուրը հասցնում էին իրենց բնակարանները:

Երկու-երեք տարի տեւեց մեր այդ «արքայավայել» կեանքը: Սովը տիրեց մեր եւ մեր դրացիների ընտանիքներից ներս, երբ աւարտուեց պատերազմը: Գերութիւնից վերադարձած հայրս դեռեւս աշխատանքի էլ չանցած, մայրիկիս ազատել տուեց աշխատանքից.

- Մնա տանը եւ երեխաներին հոգ տար, ես կ՚աշխատեմ եւ ամէն ինչ տեղը կ՚ընկնի, - ասաց հայրս:

Ի՞նչ իմանար խեղճ մարդը, որ իրեն թոյլ չէին տալու վերադառնալ իր նախկին աշխատանքին՝ պատերազմի ընթացքին թշնամու մօտ գերի եղած լինելու պատճառով:

Ճար չկար, պէտք էր ինչ որ բան անել ընտանիքը կերակրելու համար: Փոքրամարմին, կարճահասակ հայրիկս որեւէ այլ աշխատանք անելու ունակ չէր, նրա «գործը» միայն գիտական աշխատանքով զբաղուելն էր:

Մայրիկս փորձեց վերադառնալ իր նախկին աշխատանքին, սակայն այդ օրերի համար բաւականին «խղճոտ» «մասնագիտութեանը» տիրանալու համար անհրաժեշտ էր ԽԾԲ (խնամի, ծանօթ, բարեկամ) ունենալ: Վարսիկն արդէն հրաժեշտ էր տուել իր պաշտօնին եւ ինքը օգնութեան կարիք էր զգում:

Տան մէջ մնացած փոքրաթիւ արժէքաւոր իրերն արդէն վաղուց էին դարձել օտար մարդկանց սեփականութիւնը: Քիչ թէ շատ ունեւոր «աշխարհների» համար դժուար չէ դիմագրաւել սովն ու անհեռանկար վիճակը: Ըստ երեւոյթին, նրանք նախապէս իմացել էին թէ ինչ երկիր են գնում եւ իրենց ողջ կանխիկ դրամը վեր էին ածել ապրանքների:

Միամիտ, աշխարհի անցուդարձից անտեղեակ ծնողներս մի խոշոր ճամպրուկով լի ֆրանսական ֆրանկներ էին բերել Հայաստան, իրենց կարծիքով ապահով ապրելու համար:

- Էդ ձեր կապիտալիստական փողերը տուէք ձեր երեխաների թող դրանցով խաղան: Մեր սովետական երկրում միայն ռուբլի, ռուբլի, մեր երկրում դրամի փոխանակութիւն չկայ, պա՞րզ է..., զզւալի արգահատանքով արտայայտուել էր յիսունին բարեւ ասող բանկի աշխատող կինը ու փոքրիկ պատուհանը շրխկացրել էր հօրս երեսին:

Իսկապէս էլ, մենք, փողոցի երեխաներս անփմանալի մի խաղ էին ստեղծել մեզ համար: Գունաւոր, մեծ ու փոքր ֆրանսական ֆրանկները դասաւորում էինք ըստ գոյնի ու մեծութեան, այնուհետեւ փոխանակում էինք միմեանց հետ:

Ուրեմն, մնում էր որ մայրս ու 14-ամեայ եղբայրս հոգային մեր ընտանիքի հոգսերը՝ սեւագործ բանուոր աշխատելով Բաղրամեան փողոցի վրայ գտնուող, հին արաբկիրցիներին ծանօթ «ռումանահայերի» զոյգ շէնքերի վրայ:

1952-ին Արաբկիրի Շրջանային սովետը վարձակալութեամբ զբաղեցրեց մեր տան՝ դէպի փողոց նայող սենեակներից մէկը եւ դարձրեց «Մասսայական գրադարան» ու մայրիկիս նշանակեց գրադարանավարուհի: Երեք տարուայ ընթացքում ես ընթերցեցի գրեթէ բոլոր գեղարուեստական գրքերը:

Ստալինի մահից յետոյ, մեր ընտանիքի նիւթական վիճակը փոքր ինչ բարելաւուեց: Մայրիկս ամէն կարելին արեց, որպէսզի հայրիկս ամբողջովին նուիրուի գիտական գործունէութեանը՝ ազատելով նրան ընտանեկան բոլոր հոգսերից ու առօրեայ գործերից:

...Մշտապէս շարժուն, ժպտերես, աստղ-խօսող, բանիմաց ու աներեւակայելի ընթերցասէր մայրս կեանքի վերջին տարիներին գրեթէ կորցրել էր տեսողութիւնը եւ ես, կամ հայրս նրա համար ընթերցում էինք օրուայ բոլոր թերթերը: Նա տեղեակ էր հայ աշխարհի բոլոր անցուդարձից ու երազում էր կրկին վերադառնալ այս անգամ արդէն անկախացած Հայաստան:

Սակայն, աւաղ, 1993-ի Նոյեմբերեան այս օրերին նա ամբողջովին կորցրեց յիշողութիւնը եւ ընդամէնը չորս օրուայ մէջ հոգին աւանդեց, առանց դոյզն նեղութիւն պատճառելու մեզ՝ ընտանիքի բոլոր անդամներին:

ՔԱՂ ՆԱԶԱՐ

ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ

Ամէն Կիրակի երեկոյեան ժամը 10:00-ից 12:30

Կլէնտէյլի 380-րդ կայանից

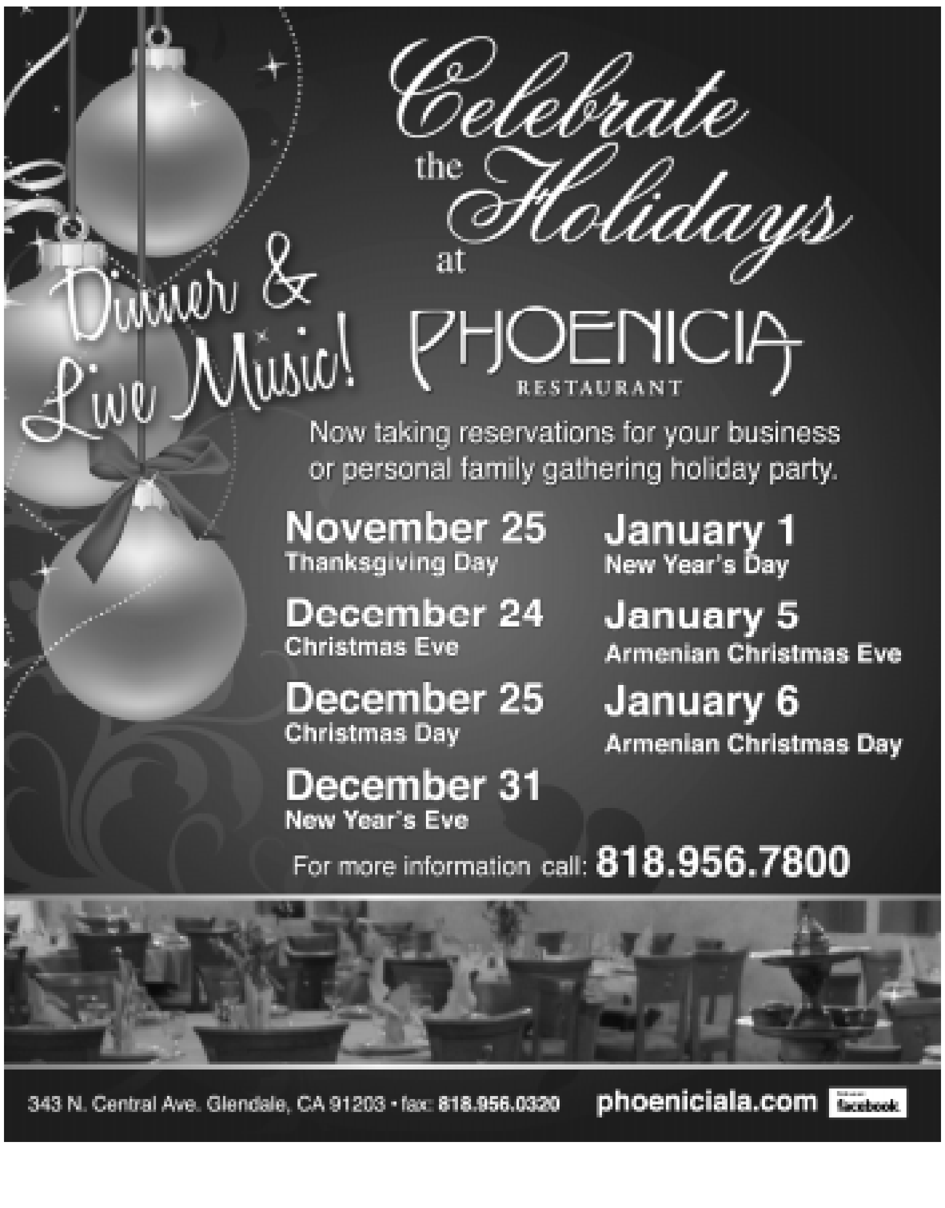

ԱՐԱ ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԿԸ ԲԱՑԱՅԱՅՏԷ ԹՐՔԱԿԱՆ ՈՒՐԱՑՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԾԱԼՔԵՐԸ

Շարունակուած էջ 1-էն

անգլերէն լեզուներով Թուրք ընթերցողին կը ծանօթացուի 1916ին Անգլիական կառավարութեան կողմէ նախաձեռնուած եւ Առնոլտ Թոյնպիի խմբագրած Հայկական Տեղահանութեան եւ Ջարդերու փաստագրութիւններ, ինչպէս նաեւ Աղթամարի 10րդ դարու Ս. Խաչ եկեղեցին:

Օրուան յարգելի բանախօսը անդրադառնալէ ետք Մեծ Եղեռնի եւ 20րդ դարու առաջին ցեղասպանութեան հետ առնչութիւն ունեցող պատմավաւերագրական տուեալներուն, ընդգծեց այն հանգամանքը, որ անցնող 90 տարիներու ընթացքին Թրքական ուրացման քաղաքականութիւնը բոլորած է զանազան փուլեր՝ բացարձակ անտեսումէ դէպի ժխտում, ուրացում եւ խեղաթիւրում: Ան յատկապէս անդրադարձաւ վերջին 30 տարիներուն (1980-2010) որդեգրուած Թրքական պետական ուրոյն քաղաքականութեան, որ կը խուսափի փաստերու քննարկումէն եւ փոխարէնը անջատ եւ անկապ պատահարներու ընդմէջէն կը փորձէ վատաբանել եւ ստորնացնել Հայկական Ցեղասպանութեան փաստը: Կաշառելով ամերիկացի պատմաբաններ, ինչպէս Լաուրի, Շօ, Մքքարթի եւ այլք, Թրքական իրերայաջորդ կառավարութիւնները կը փորձեն փաստերու խեղաթիւրումամբ չփոթ ստեղծել: Ան նշեց թէ ինչպէս Թուրք զօրավար Եսատ Ուրազի 40-50-ական թուականներուն գծած ուղին, 70-ականներուն եւ յատկապէս Թուրք դիւանագէտներու դէմ շղթայազերծուած ահաբեկչական արարքներէն ետք, սկսաւ գործադրուիլ Թրքական իշխանութիւններու կողմէ քարոզչական բազմապիսի արշաւներու միջոցաւ Արեւմուտքին համոզել տալու իրենց տեսակէտները: Ուրազին յաջորդեցին Իհսան Սաքարիա, Քամուրան Կիւրիւն, Եուսուֆ Հալաճօղլու եւ այլք, որոնք Թրքական արխիւներու ընտրանի եւ ապակողմնորոշիչ մէջբերումներով սկսան խեղաթիւրման արշաւը ընդլայնել: Թրքական իշխանութեանց այս ծրագրուած եւ համագործակցուած աշխատանքին դիմաց Հայկական կողմը կրնար վեր առնել կարգ մը աղաղակող խեղաթիւրումներ եւ ատոնցմով բացայայտել եւ ջրել անոնց յառաջ քաշած սուտ թեզերը, բայց դժբախտաբար չի յաջողեցանք արժանի հակազդեցութիւն ցուցաբերել: Սարաֆեան նշեց օրինակներ պատմաբաններ Լաուրիի եւ Մքքարթիի վերաբերեալ, ինչպէս նաեւ Մուրատ Պարտաքճիի հրատարակած Թալէաթի Սեւ Գիրքին օրինակը: Ցաւ յայտնելով հանդերձ որ Թրքական բանակի արխիւները տակաւին տրամադրելի չեն հանրութեան համար, ան անդրադարձաւ Օսմանեան Կայսրութեան եւ այլ արխիւներուն մէջ արդէն իսկ բացայայտուած տեղահանութեան եւ Ջարդի վերաբերեալ շատ մը փաստերու ոչ բաւականին օգտագործման մասին: Ատոնց շարքին կ՚իյնայ 1917ին տեղի ունեցած մարդահամարի հայաբնակ վայրերու եւ վերապրած հայերու մասին եղած արխիւային նիւթերը, որոնցմէ որպէս օրինակ կարելի է նշել Էրզրում քաղաքի հայ բնակիչներուն 95 առ հարիւրին բռնի տեղահանուած ըլլալու փաստացի տուեալը: Ան կարեւոր համարեց Թուրքերու ուրացման ներկայ քաղաքականութեան շատ թոյլ ու տկար փաստարկութիւնները շահագործելու անհրաժեշտութիւնը, ցաւ յայտնելով որ մենք չենք կրցած լաւագոյնս օգտագործել ցարդ ներկայացած շատ մը հնարաւորութիւններ:

Հարց-պատասխանի բաժնին մէջ, Արա Սարաֆեան դիտել տուաւ որ ներկայիս Թուրքիոյ մէջ կայ գիտակից մտաւորականութեան փաղանգ մը, որ կ՚ուզէ ճշմարտութիւնն իմանալ մօտաւոր անցեալի պատմութեան մասին: Անոնցմէ շատեր արդէն խիզախօրէն մամուլով եւ այլ հրատարակութիւններով սկսած են քօղազերծել իրենց պատմութեան մութ ծալքերը եւ կանգնիլ արդարութեան կողքին:

Հարցումի մը պատասխանելով, Սարաֆեան դէմ արտայայտուեցաւ երկու երկիրներու կողմէ կազմուելիք պատմաբաններու յանձնախումբին, ոչ մէկ դրական արդիւնք ակնկալելով անկէ: Ան համոզում յայտնեց որ պէտք է զօրացնել անհատական յարաբերութիւնները հայ եւ Թուրք պատմաբաններու միջեւ, այդպիսով ցեղասպանութեան իրականութիւնը լայնօրէն տարածելով Թուրք ժողովրդային խաւերու մօտ: Ան նշեց որ Թուրքերը պատրաստ են երկխօսութեան եւ անոնք համալսարանական շրջանակներու մէջ բաց են միտքերու փոխանակութեան համար, ոչ միայն գիտնալու իրականութիւնը հայկական ցեղասպանութեան մասին, այլ նաեւ հետազօտելու իրենց մօտիկ անցեալի քօղարկուած պատմութիւնը: Երեւոյթ մը որ բաւականին դրական կը համարուի: Ինչ կը վերաբերի ցեղասպանութեան հարցի հետապնդման աշխատանքներուն, ըստ Սարաֆեանի, ներկայ հանգրուանին ոչ մէկ անպատեհութիւն կայ, որ սփիւռք եւ հայրենիք զուգընթաց աշխատանք տանին միեւնոյն նպատակին շուրջ տարբեր մակարդակներու վրայ:

Ս.Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

Շարունակուած էջ 1-էն

ունեցաւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան Նախագահ Բակօ Սահակեանի հետ, որ այս օրերուն քաղաքս կը գտնուի Հայաստան Համահայկական Հիմնադրամի թելեթոնին առիթով: Սոյն հանդիպման ներկայ էր նաեւ Ղարաբաղի առաջնորդ Գերշ. Տ. Պարգեւ Արք. Մարտիրոսեան: Հնչակեան կուսակցութեան պատուիրակութեան մաս կը կազմէին Վազգէն Խոտանեան (ատենապետ), Տօքթ. Արշակ Գազանճեան («Մասիս»ի գլխաւոր խմբագիր), Գաբրիէլ Մոլոյեան (Նախկին ատենապետ) եւ Միհրան Խաչատուրեան (Վարիչ Մարմնի անդամ):

Վսեմաշուք Նախագահը ողջունելէ ետք ներկաները հակիրճ զեկոյց մը տուաւ Լեռնային Ղարաբաղի մէջ անցնող մէկ տարուան ընթացքին տարբեր բնագաւառներու մէջ արձանագրուած յաջողութիւններուն, ինչպէս նաեւ երկրի յառաջընթացը խոչընդոտող էական հարցերուն մասին: Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ սրտաբաց զրոյց, որու ընթացքին խորհրդակցութեանց նիւթ դարձան սահմանամերձ գիւղերու ջրամատակարարումը, Հայաստանի եւ այլ երկիրներու կողմէ Արցախի Հանրապետութեան ճանաչումը, արտագաղթը, Հայաստան-Արցախ փոխ-յարաբերութիւնները, պաշտպանական բանակի իրավիճակը, Արցախի հիմնահարցի լուծման զարգացումներն ու երկիրը յուզող այլ կենսական հարցեր:

Շուրջ մէկ ժամ տեւող վերոյիշեալ հանդիպումն անցաւ փոխադարձ հասկացողութեան, անկեղծ եւ շինիչ մթնոլորտի ներքեւ: Հրաժեշտ առնելէ առաջ Ս.Դ.Հ.Կ.ի ներկայացուցիչները իրենց ջերմ բարեմաղթութիւնները փոխանցեցին Ղարաբաղի Նախագահ Բակօ Սահակեանին եւ հոգեւոր առաջնորդ Գերշ. Պարգեւ Սրբազանին:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ՄԱՐԻ ԼԵՌԱՆԵԱՆ-ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆի մահուան առթիւ «Մասիս»ի եւ աշխատակազմը իրենց խորազգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն, յատկապէս մեր օրկանի բարեկամ՝ Տէր. եւ Տիկ. Վարդան եւ Վարդուհի Լեռնանեաններուն:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ՄԱՐԻ ԼԵՌԱՆԵԱՆ-ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆի մահուան առթիւ Տէր եւ Տիկ. Պօղոս եւ Արփի Մարգարեաններ իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն: Մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Վարդուհի Լեռնանեաններուն:

Առ այդ $100 կը նուիրեն «Մասիս»ին բարգաւաճման ֆոնտին:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Մի ոմն «Մասիս»ի բովանդակութիւնը գնահատելով $100 տոլար կը նուիրէ «Մասիս»ի ֆոնտին:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Տիէկօ Գարամանուկեանի Լոս Անճելոս այցելութեան ուրախ առիթով Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Անի Պէքարեան $100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

Նոյն առիթով Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր եւ Սիմա Կիրակոսեան $100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91107

Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՑՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգս գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրւում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝

Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	$ 400
Long Weekend-ների համար՝	$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	$ 1450

ԱՌԱՆՑ ՁԿԱՆ ԱՊՐԵԼ ԿԱՐԵԼԻ Է, ԻՍԿ ԱՌԱՆՑ ՋՐԻ՝ Ո՛Չ: ԿԱՄ ԽՆԴՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԿԱՅ, ՊԷՏՔ Է ԱՅՆ ԿԻՐԱՌԵԼ

ԴՈԿՏ. ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՄԻՐԶԱԽԱՆԵԱՆ

Կրիպոյետովով գիւղն ու նրա բնակիչներն իմ սրտին մօտ են երկու կարեւոր հանգամանքներով. Առաջինն այն բանի համար, որ այնտեղ ապրել ու աշխատել է իմ հայրենադարձ քոյրիկը, իսկ երկրորդը՝ պատմական այն հանգամանքը, որ գիւղը կոչւում է հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ, ռուս մեծ գրող ու դիւանագէտ Ալեքսանդր Կրիպոյետովի անունով: Դեսպան Ալեքսանդր Կրիպոյետովը գազանաբար սպանուեց շահական Իրանում նաեւ հայերին բարեկամ լինելու ու նրանց օգնութիւն ցուցաբերելու «մեղքով»:

Այսքանը պատմութիւն...

Իսկ ի՞նչ է կատարւում այսօր Արարատեան դաշտավայրի գիւղերում եւ Կրիպոյետովում:

«Հետքի» համարձակ ու հայրենասէր երկու լրագրողներ՝ Քրիստինէ Աղալարեանն ու Գրիշա Բալասանեանը լաւագոյնս ներկայացրել են, թէ ինչ աղէտ է կատարւում «տնտեսական ազատ շուկայական յարաբերութիւնների» պայմաններում գտնուող անկախ Հայաստանում

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԴԱՇՏԱՎԱՅՐԻ ԳԻՒՂԵՐԸ ՋՐԱԶՐԿՒՈՒՄ ԵՆ ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԵՆԻ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Ջրազրկմանը յաջորդում է արտագաղթը:

Ջարագործների ընչաքաղցութեան տենդը այն աստիճանի է հասել, որ իրենց գերշահոյթների համար անխղճօրէն կտրում են գիւղացու ոռոգման ու անգամ խմելու ջուրը, որն էլ պատճառ է դառնում, որ ժողովուրդը վհատւում է ու հեռանում երկրից:

Քարաւանները շարունակում են քայլել, իսկ սփիւռքի յարգելի նախարարուհին «արի տուն» է կանչում: Տեղին է հարց տալ՝ ինչպէ՞ս տուն գալ, երբ գայլերը ոչ միայն սարերում, ոսկու ու մոլիբդենի ու պղնձի հանքերում են, այլ Սեւանի ափին, քաղաքներում, գիւղերում, դաշտերում ու ամէնուր: Ո՞վ է այս տան տէրը, ու՞մն է մեր հայրենիքը...

Աշխարհի նորմալ զարգացող երկրներում, ուր կարգ ու կանոն կայ ու օրէնքն է իշխում, գրագէտ, բանիմաց ու արհեստավարժ գործարարները իրենց շահոյթի մէկ մասը յատկացնում են գործի ու արտադրութեան զարգացմանն ու մոդեռնացմանը, որը բարձրացնում է արդիւնաբերութեան օգտակար գործողութեան գործակիցը, բարելաւում է աշխատաւոր մարդկանց բարեկեցութիւնը եւ թեթեւացնում է նրանց ծանրաբեռնուածութիւնը:

Այս քաղաքակիրթ մեթոդները չգիտես ինչու՞ այսքան դժուար հասկանալի են Հայաստանի նորաթուխ բիզնեսմենների համար:

Ջրհան պոմպերի աշխատանքների աւտոմատ կարգաւորումն ու այդ եղանակով ջրի ու էլեկտրաէներգիայի խնայողութեան մեթոդիկան տարիներ է, ինչ պրակտիկայի մէջ կիրառւում է: Պոմպերի շարժիչների պտտման արագութիւնը կարգաւորող (speed Controller) կիսահաղորդչային սարքաւորումների միջոցով եւ PLC (The Programmable Logic Controller)-ի օգնութեամբ ու պոմպերի աշխատանքային ռեժիմների հսկմամբ կարող է մեծապէս լուծել ջրի անխնայ օգտագործման հարցը եւ մասամբ լուծել Հայաստանի գիւղատնտեսութեան գլխին կախուած «չոր քարին նստելու» վտանգը:

Այս մեթոդիկան ու սարքաւորումները տարիներ առաջ ես փորձարկել եմ Կրիպոյետովով գիւղում, իմ քոյրիկի տնամերձ հողերը ջրող պոմպի աշխատանքի վրայ, որի արդիւնքում ջրի հոսքը կարգաւորուեց շատ սահուն, պահանջուած քանակութեամբ՝ ըստ նախատեսուած կրաֆիքի:

Հայաստանի Պետական Ճարտարագիտական Համալսարանում (Պոլիտեխնիկական ինստիտուտում)

տողերիս հեղինակի նախաձեռնութեամբ, Գալուստ Կիւլպենկեան հաստատութեան ու Սթոքհոլմի Արքայական Տեխնոլոգիական Ինստիտուտի հետ միջեւ համալսարանական համագործակցութեամբ, արդէն քանի տարի է, ինչ աշխատում է մի ժամանակակից լաբորատորիա:

Այստեղ լուծւում են վերը նշուած խնդիրները: Կրիպոյետով գիւղում կատարուած փորձարկումները օգնեցին նշուած լաբորատորիայի սարքերի անխափան աշխատանքները ստուգելու գործին: Այս լաբորատորիայում մասնագիտանում են մեծ թւով ուսանողներ: Լաբորատորիան ցուցադրուել է հանրային հեռուստատեսութեամբ:

Բոլոր նրանք, ովքեր հետաքրքրուած են այս հարցով, խորհուրդ կու տամ այցելել ՀՃՊՀ աւտոմատ կարգաւորուող համակարգերի լաբորատորիա: Ամբիոնի վարիչ դոցենտ Էդուարդ Յակոբեանը ձեզ կը ծանօթացնի լաբորատորիային եւ կը պատասխանի ձեզ հետաքրքրող հարցերին: Հեռ. 093 50 9750

ՈՐ՞Ն Է ՀԱՐՑԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Ստոքհոլմից հեռախօսով կապուեցի Կրիպոյետով գիւղի գիւղապետ պրն. Սօս Գաբրիէլեանի հետ: Պէտք է ասել, որ հայրենասէր մարդ է Սօս Գաբրիէլեանը, մտահոգուած ոչ միայն իր գիւղի բնակիչների ճակատագրով, այլ անհանգստացած ողջ Արարատեան դաշտավայրի գիւղատնտեսութեան ու գիւղացիների ճակատագրով: Հարցի առաջնահերթ լուծումը պահանջւում է, որպէսզի.

Արարատեան դաշտի գիւղական բոլոր համայնքները միահամուռ ուժերով պահանջեն գիւղատնտեսութեան նախարարութիւնից, որպէսզի լրջօրէն զբաղուի այս հարցով...

Ջկնաբուծական ֆիրմաների սեփականատէրերը պոմպերի մեխանիկական՝ բացուող ու փակուող փականները անյապաղ փոխարինեն աւտոմատ կարգաւորուող ժամանակակից սարքաւորումներով, որը կ'ապահովի ջրի ու էլեկտրաէներգիայի զգալի խնայողութիւն:

Ամենակարճ ժամանակամիջոցում տեղադրել ջրաչափիչ սարքեր:

Ելնելով բնապահպանման պահանջներից, սահմանափակել աւազանների ու արտեզեան հորերի քանակը:

Բնապահպանութեան ու «կանաչներ»է կազմակերպութիւնները պէտք է լրջօրէն ու անշահախնդիր հետեւեն այս գործի ընթացքին:

Վերջում ցանկանում եմ իմ ողջոյնի ու քաջալերանքի խօսքերը յղել «Հետք»ի համարձակ լրագրողներ՝ Քրիստինէ Աղալարեանին ու Գրիշա Բալասանեանին իրենց հայրենանուէր գործի համար:

Հայաստանի «Սարդարապատ» շարժման սփիւռքահայ համակիր

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ
Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* $50,00 for USA
* $60,00 (second class), $ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* $85,00 (second class), $ 125,00 (Air Mail) Overseas.
Name: --
Address: ---------------------------------------
City: --------- State:--------- Zip Code:------
Country: -------------
Tel :------------------------ Fax : ------------------------